

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opggericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOVEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG

TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
FRANKENSTR. 5 - DEN HAAG - TEL. 53506

Moderne Dansen
Privé lessen en Clubs

Plastiek, Ballet, Heil- en Schoonheidsgymnast.

Kleine Kindercursussen met
individueel onderwijs.

Hindoe-Javaansche geschiedenis.

Hindoe-Javaansche geschiedenis, door
Dr. N. J. Krom, hoogleeraar te Leiden.
Uitgegeven door het Kon. Inst. v. d. taal-
land- en volkenk. van N.-Indië; met
ondersteuning van het Departement van
Koloniën. 's-Grav. Mart. Nijhoff, 1926.

Er zijn wel boeken van 500 bladzijden waarover een artikelje is te schrijven dat iets zegt; maar in een paar kolom van dit weekblad een overzicht te geven van het boek van prof. Krom, dat den schrijver van dit boek voldoet, lijkt mij onmogelijk. Ondanks haar geleerd uiterlijk — de lezer stuit op namen die niet in drie avonden zijn van buiten te leeren — is deze geschiedenis niet vervelend, wat men niet steeds van geschiedbeschrijvingen kan zeggen; integendeel het werk is zeer onderhoudend geschreven; zoo zou ik verscheidene hoofdstukken kunnen aanwijzen die iedereen (s.v.v.) zonder voorafgaande studie kan lezen en begrijpen. Het begin is al interessant, gelijkt op de schepping, waarvan we ook zoo weinig weten, waarover geen enkel rechtstreeks bericht ons bereikte; slechts aan de hand van velerlei zijdelingsche gegevens kan men ernaar gissen, met meer of minder waarschijnlijkheid een slag ernaar slaan hoe de Hindoe's naar Java zijn gekomen. Voor hen die nu al gaan vragen „wat kan ons dat nu schelen?” is deze geschiedenis niet geschreven; zij is vol vaagheden, waaromtrent met zekerheid niets bekend is, laat ruimte bijna overal voor de fantasie, biedt vele onzekere punten die geen houvast geven. Vooralsnog staan we hier voor een raadsel, zegt de hoogleeraar ergens, maar hij laat dadelijk erop volgen, dat men de onzekerheid toch wel enigszins kan begrenzen. Dit heeft hij meermalen getracht wanneer er raadselen vielen op te lossen. Eerlijk van maaksel is het werk, en telkens wanneer de schrijver iemand onderhanden neemt (en dat is dikwijls noodig), heeft de lezer sympathie voor de manier waarop dit geschiedt. Trouwens vaak heeft de tijd schuld, de tijd waarin men minder wist dan thans... er is in de laatste tientallen van jaren heel wat gevonden, 't woord in ruimen zin genomen. Door gebrek aan thans voorhanden gegevens, is de ware inhoud van menig stuk den onderzoeker van toen ontsnapt.

In dertien hoofdstukken is het boek gedeeld: De bronnen. De komst der Hindoe's. De oudste Hindoe-rijken. De eerste Midden-Javaansche tijd. De Cailendra-tijd. Het restauratie-tijdperk en het rijk van Mataram. Het rijk van Sindok. Airlangga. De Kadirische tijd. Het rijk van Singhasari. Opkomst van Majapahit. De Majapahitische bloeitijd. Verval en ondergang van het Hindoe-Javaansche gezag.

Uit schaarsche gegevens van uiteenlopenden aard en waarde moest de gang der geschiedenis worden teruggevonden. Een sekuur mensch vraagt dan naar de bronnen, en hem wordt medegedeeld dat er ten eerste zijn de inheemsche, nl. de inscripties, de monumenten en andere oudheidkundige overblijfsels, de literatuur, de Nagarakrtagama, de Pararaton, en de nieuwe Javaansche geschied-

HOUD: De Oost- en West-Ind. Tentoonstelling te Arnhem. — Oproep boekwerkje over Indië. — Hindoe-Javaansche geschiedenis, door Sn. — Het Cocosvezel-
stuk in een zeer belangwekkend stadium ge-
men. Een korte nabetrachting, door Colonisticos.
— Een thuis-reis vóór drie eeuwen, medegedeeld door
P. Hendriks, Gep. Kolonel O.-I. leger. — Van
Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen:
— Uit de Europ. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit
Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-
overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den
Vreemde. — Berichten der Afd.: Amsterdam.
Mededeelingen: Van het Inform.-Bureau. —
Tentoonstelling van 15 tot 22 Dec.

Oost- en West-Ind. Tentoonstelling te Arnhem.

De plannen voor deze tentoonstelling in 1927
zooals nu wel van algemeene bekendheid is,
gegeven moeten worden. Het Hoofdbestuur der
Vereeniging „Oost en West” wenscht hiermede te
aan en niet meer terug te komen op afgedane
zaken; echter voelt het zich gedrongen zijn leed-
en teleurstelling uit te spreken dat een voor
Nederlandsche Volk, de beide Indië en in het
onder ook voor de stad Arnhem en Omstreken
hoogst gewichtig ondernemen, gestrand is. Op
voldoende deelname der gemeenschap. En daar-
toe te voegen mede ten eerste te betreuren
de door den Voorzitter der afdeling Arnhem
der Vereeniging, den heer Mr. J. Huges betoonde
wijding, zijn in- en doorzicht en de met energie
gewende beleidvolle pogingen om tot het be-
doel te geraken, niet hebben geleid tot een
resultaat hetwelk hij, en met hem, het Hoofdbes-
tuur had verwacht en zoozeer zoude hebben toe-
gebracht.

Het Hoofdbestuur voornoemd.

Oproep boekwerkje over Indië.

Naar aanleiding van het bericht in het vorig No.
van het Koloniaal Weekblad, dat nadere bijzonder-
heden zouden worden verstrekt, zij medegedeeld,
dat deze inmiddels overbodig zijn geworden, daar
de opdracht tot het schrijven van het boekje
aan de velen, die zich eveneens bereid hadden
aan de samenstelling van bedoeld geschrift
zich te nemen, wordt hierbij gaarne een woord
dank gebracht.

Hoogere Burgerschool

5-jarige Cursus
(m. voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings”
VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van
13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na
een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse
gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

- a. Wis- en Natuurkundige afdeling
- b. Litterair-Economische afdeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

- 276 leerlingen voor EIND-EX. H.B.S.
5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)
- In Juli 1924 24 leerlingen (van de 24) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1925 21 leerlingen (van de 23) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1926 23 leerlingen (van de 27) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
- In Juli 1926 7 leerlingen (van de 8) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen
werd het Instituut „Wullings” in 1921 aange-
wezen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus over-
eenkomstig artikel 45-tredicies der Middelbaar-
Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.

De Directeur: H. WULLINGS.

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER OPPERICHT No. 1875
 KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN
 TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

SPECIALITEIT IN
 RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-
 VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

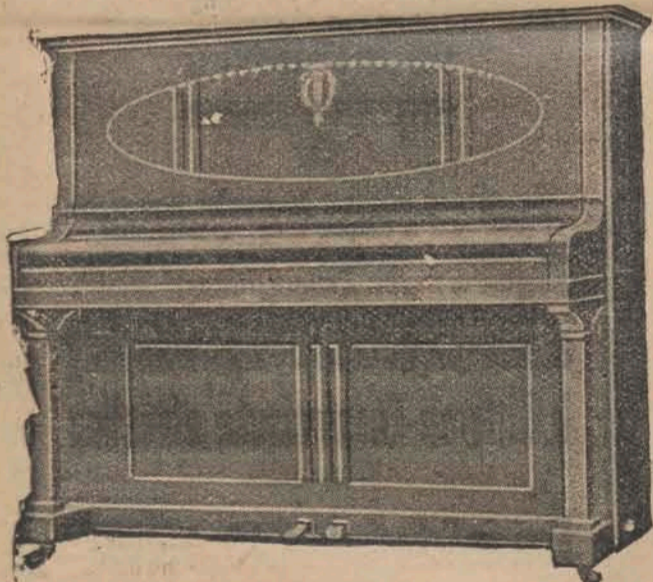
BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
 VERWARMT MET

LW INTERIEUR

CORN. P. LAUS = DEN HAAG

Piano- en Orgelhandel SCHENKSTRAAT 165

Tertrouwd adres voor nieuwe en gebruikte Piano's
 Stemmen en repareren vakkundig
 GEREEDMAKEN VAN PIANO'S VOOR DE TROPEN

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbeperkte garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO
 TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25
 Hilversum - Tel. Int. 1630
 Directie: BONTEKOE IRVING

HANDELS-DAGSCHOOL PRIVE SECRETARESSE

Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden
 Plaatsingbureau voor Leerlingen

SCHOEVEERS

Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
 Telefoon 52594

werken; ten tweede de buitenlandsche bronnen, Chineesche berichten, Voor- en Achter-Indische gegevens, en de Europeesche berichten. Het tweede hoofdstuk brengt den lezer op dreef; het heet De Komst der Hindoe's en is maar 28 bladzijden lang. Java was niet onbewoond, er huide een bevolking van Maleisch-Polynesisch ras, die er oorspronkelijk ook niet thuis hoorde, maar van buitenaf was gekomen, van overzee en er oudere bewoners had gevonden, geheel of gedeeltelijk verwant met Wedda's of Negrito's. De Indonesiërs die de oorspronkelijke bewoners ten deele zouden hebben verdrongen of gedood, ten deele in zich opgenomen, vertoonen een groote mate van onderlinge overeenkomst en het is niet ongerijmd een vroegeren nauwen samenhang en een gemeenschappelijk stamland te onderstellen. Waar lag dat? Nu vraagt prof. Krom op zijn beurt: wat kan U dat eigenlijk schelen? „Hoewel het voor ons, als wij kennis gaan nemen van de Hindoe-Javaansche geschiedenis niet van overwegend belang is, waar precies de Indonesiërs vandaan gekomen zijn, gegeven het feit, dat zij bij den aanvang dier geschiedenis in elk geval eenige eeuwen in hun nieuwe woonplaatsen gevestigd waren geweest”, en zoo voort. Indien we het maar wisten zou 't wel van belang zijn; maar daar hapert het. „Wij mogen op de Westelijke eilanden, Java en Sumatra in het bijzonder, omstreeks den aanvang onzer jaartelling een Indonesische bevolking veronderstellen, die reeds allerlei wederwaardigheden achter den rug had, op nog flauw waarneembare wijze met andere rassen en andere landen contact had gehad, laatstelijk waarschijnlijk van de Achter-Indische kust was gekomen, verre zeetochten naar het Westen had ondernomen, tot Madagascar toe, en daarbij wellicht het vroegere voorbeeld had gevolgd van reeds eerder op de eilanden van den Archipel gevestigde stamverwanten. Die bevolking was niet geheel onbeschaafd en er heerschten geregelde maatschappelijke toestanden, mede in verband met den natten rijstbouw, maar een bijzonder hooge beschaving behoeft men daarom allerminst te veronderstellen, en speciaal de voor later tijden zoo typisch Javaansche kundigheden van batikken, wajang, gamelan, zijn hoogstwaarschijnlijk geheel ten onrechte reeds aan de Voor-Hindoesche bevolking toegeschreven. Met deze eilanden bestond er in de eerste eeuw eenigen handel vanuit het Zuiden van Voor-Indië; toen was dus de kennismaking met de Hindoe's en hun cultuur begonnen. In de tweede eeuw had deze klaarblijkelijk reeds tot een verderen invloed van de vreemdelingen, d.w.z. tot het begin der Hindoe-kolonisatie geleid.”

Wel, over die typisch Javaansche kundigheden is vooraf al een woordje gevallen, en wel naar aanleiding van de tien punten van Brandes, waarin deze samenvat de ontwikkeling door de Javanen bereikt vóór de Hindoe's kwamen. Men zal goed doen deze bladzijden aandachtig te lezen. Le fin mot de l'histoire is nog niet gesproken en velen zullen zich geprikkeld voelen tot verzet tegen de redeneering des hoogleeraars. Geleidelijk gaat hoofdstuk II in III over, waar de opvatting wordt weerlegd dat handelaars en kolonisten een bijzondere voorkeur voor Java hebben gehad; veelmeer is de kolonisatie van Java een onderdeel van een groot geheel, een wijde uitstroming uit Indië over den Archipel en Achter-Indië, waarin vanzelf ook Java betrokken werd; dat onder de vele punten van handel en vestiging Java iets bijzonders zou hebben gehad, volgt uit niets. Eerst later is gebleken, dat door de samenwerking van velerlei gunstige omstandigheden de komst der Hindoe's voor Java een andere betekenis heeft gehad dan b.v. voor Borneo. De vaart der Hindoe's was naar het Oosten, onder meer dus ook naar Java.

Eerst in de achtste eeuw toont de Hindoe-Javaansche maatschappij een harmonische eenheid; toen was de tegenstelling uitgesleten, nadat lange jaren de Hindoe-cultuur de vreemde en uitheemsche was geweest, die men bevorderde en gaarne tot de zijne maakte, maar waarin men zich nog niet kon thuis voelen. De eenheid is door geven en nemen, door aanpassen van weerskanten tot stand gekomen. In volgende hoofdstukken, dus na het derde, dat „De oudste Hindoe-rijken” heet, krijgt de lezer meer daarover te hooren; de eerste grondslagen zijn in het kolonisatie-tijdperk gelegd en eenige karakteristieke trekken moeten van den aanvang af aanwezig zijn geweest. Eerst in de Kadirische periode was de Hindoe-Javaansche cultuur tot een hoogtepunt van verfijning gekomen, en gelijktijdig de ont-

wikkeling van den Javaanschen staat tot de mogendheid van den Oostelijken Archipel werd.

Deze Hindoe-Javaansche geschiedenis is nu een boek dat men leest van het begin tot het eind moet kalm ervan genieten, telkens trachtende enkele periode te begrijpen; dan blijkt het steeds schoons in besloten. Hoe fijn gekleurd is de schrijving van Crijwijaya, het rijk, dat een heerschende positie heeft ingenomen op Sumatra en gedurende een groot deel van de oude geschiedenis in de geheele Westelijke helft van den Archipel. Vóór de machtsontplooiing van Java was het de voornaamste staat van de geheele Indische wereld, haar eerste groote zeemogendheid uit de schamele gegevens, die ons voor de eerste eeuwen van zijn bestaan kunnen dienen, te nemen hoe het de nabuurstaten (Crijwijaya, aan de rivier van Palembang), de concurrenten Malaya en Bangka onschadelijk maakte, en zich de noodige binnenlandsche rust verschaft door ver in boven-Djambi zijner oppergezag te erkennen, hoe het vervolgens vasten voet op het Maleische schiereiland en in nauwe betrekking treedt met Java, de beide streken dus die de overzijde der groote zeestraten gevaarlijk worden.

Wie niet geheel van speurzinnigheid is verstoken, uit dit boek gemakkelijk de goed leesbare geschiedenis; het overige is meer voor geleerden, die de nauwkeurigheid zullen waardeeren als mede vondsten van recenten datum worden meld, ook dezulken, die des schrijvers betoelust steunen. Aldus is een geheel nieuw historisch ontstaan. Hier is, haast schreef ik als levend bewijs, Kameçwara I, een vorst, van wien tien geleeden zelfs het bestaan niet werd vermoed nu vermeldt het register zijn naam herhaaldelijk. „Met twee kaarten,” zegt de titel; de eerste een oudheidkundige kaart van den Archipel, de tweede een dergelijke van Midden- en Oost-

Het Cocosvezel-vraagstuk in een belangwekkend stadium gekomen

Een korte nabetrachting.

Als een nadere toelichting van de, onder staanden titel in het Kol. Weekblad van 11 opgenomen beschouwing, geef ik hierbij nog opmerkingen ten beste, welke mij, in verband met den adventtijd, wel gerechtvaardigd en gewenst toelijken.

Het is n.l. wel eigenaardig en toevallig, mededeelingen over de Cocosvezel c.a. in het Koloniaal Weekblad, steeds in de maand December geschieden zijn, dus in die van het Kerstfeest; zelfs juist in het nummer van den 24sten maand. De mededeelingen bewogen zich van tot jaar in de lijn van toenemende stelligheid, was het nog de vaag-wankele aankondiging, kende en tastende oriëntering voor het vinderen een begaanbaren weg. In '25 is de weg niet gevonden, maar zelfs reeds voor een klein gedeelte treden met goed en vooral met zoodanig succes, dat tot vastberaden voortzetting den wel zwaren, maar veel belovenden marsch besloten, ondanks het feit, dat de weg veel bochten en krommingen, veel kuilen en struikgewas in het kort een allesbehalve geëffend en doorlopend pad kon heeten. En in '26 blijkt men, na vele lars et Emergo's, het begerde Burchtgebied te reiken te hebben en is het, alsof men, en niet onjuist, hoort den Geuzenrijm:

In naam van Oranje
 doe open de Poort.

Het is de ultramoderne Poort van eene dan ultramoderne Nederlandsche kleine want zij moet nog betreden worden en dit nog in de toekomst, zij het ook hoogstwaarschijnlijk in eene zeer nabije. Met de kleine Bureau doeld het Cocosproefbedrijf als het in technische en economischen zin aan de gestelde minimumwachtigen zal hebben voldaan en het zal dien als model voor den bouw van groote ten elders, dat zijn dus de groote Cocosbedrijven tropische streken ook buiten het Soendabank nu alles verder goed en excelsior blijft gaan lijn van deze 2 afgelopen jaren, dan kan het te stoute voorspelling heeten, dat er in De-

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op Duinzicht, vrije grond, in prijzen van f 11.500 tot f 25.000
volgens ontwerp van de Architecten VERSCHOOR en VAN DER WEELE

Inlicht.: Directieket einde Oostduinlaan en Iepalaan 201, Den Haag: Tel. 15167 en 33227

Een thuis-reis vóór drie eeuwen

medegedeeld door

J. P. HENDRIKS,

Gep. Kolonel O.-I. Leger.

Als een staaltje hoe het onze voorvadersen somwijlen verging op hun reizen van en naar Oost-Indië, welke moeilijkheden zij daarbij soms te overwinnen hadden en op welke geringe en bovenal toevallige hulpmiddelen zij veelal waren aangewezen, moge dienen de beschrijving van een gedeelte der thuisreis, n.l. van Jacatra tot Tafelbaai, van het schip „de Gouden Leeuw”, den 25sten October 1619 van Java vertrokken, in den brief van den Admiraal Steven van der Hagen aan den Gouverneur Generaal Jan Pietersz. Coen, uit de baai van St. Helena, van 24 Februari 1620.

Mede ter wille van andere in dezen brief voorkomende bijzonderheden, welke wijzen op de goede zorgen voor de materiele belangen van de Heeren Bewindhebbers en de aandeelhouders van de V. O. I. Cie., laten wij hieronder den brief in zijn geheel volgen.

Edele, Erenfeste, manhafte, voorsienige, discrete Heer!

Heer Generaal! Tsedert ons vertreck met (het) schip den Gouden Leeuw van de strate van Sonda, wesende den 25 October 1619, tot op de hoochte van Mauritius eijlant, cabo de Romano en voort tot op de hoochte van 30 graden, tamelijcken voorspoedich geseilt alwaer ons de contrarietwinden en stormen begonnen te ontmoeten, doende ons best om naer de Cabo de Bona Esperance te lopen en dobbeleren. Maer comende op of vóór 't rif van Cabo d'Aguilhas alwaer wij den 7den storm cregen, die soo schrickelijck en soo vreselijck was, waer door het mach genaemt worden een tempeest der tempeesten, waijende uit den Westen, de stroom tegen den wint, en was soo lange durende wanf begon op den Vrijdag, den 3den Januarij, gedurich tot des Woensdachs den 8sten dito; maar des Sondachs, den 5den dito, wayde 't soo verholgen dat de see liep hemelshooch gelijk thorens en hoge steijle bergen en dat in 't wilde tegen malcanderen op waerdoor genootsaect waren om leven, schip en goederen te salveren, ons beste pant, de grote mast, te werpen hoewel al twee dagen te voren de grote stenge al geschoten was, maer doordien de overloop, coebruch, cabelruimj vol water stonden, door welke swaerte 't schip op backboortssijde in onmacht was gaan leggen, de grove see overboort uijt en in lopende, sijnde 't voorschreven schip genouchsaem met de zee gemeen, want hadden over de 100 lasten water in 't schip; maer toen de grote mast met alle het tuich overboort was, begon sich het schip wat te rechten waer door alle 't volck, met den moet door Godes gratie, vielen aan 't pompen en baliën en spigaten met stoppen en ontstoppen als de zee daelde om weder een drooch schip te maken; maer hadden wij noch één soo grove see waters overgecregen, gelijk wij se veel gehadt hadden en veel voor en achter het schip om sagen lopen, soude als een kegelsteen gesoncken hebben. En alsoo 't schip met dat overstallige water beladen was, soo was er van 't volck geweest, die gaten in den overloop hadden gehouwen, sonder tot noch toe te weten wie sulcx gedaen mach hebben, waer door veel water in 't ruijm in en door de last gelopen was; doch ik meen dat het selve het schip mede heeft helpen rechten. (Andere meenen dat seer quaet en qualijcken gedaen was).

In fin hadden soodanigen storm en holle zee dat er niemant in 't schip en was, jonck noch out, die de dagen sijns levens sulcken vreeselijcken hollen water gesien heeft en elckeen was verschrikt van de see aan te sien. Ik meen oock dat het volck het selve niet lichtelijck vergeten sullen en toen 't schip bijna sijn water weder quijt was en lens hadden, toen lach het noch al seer diepgeladen want het schip conde qualijck met de see rijsen en bleef noch al seer onder sijn mercken geladen door alle het water dat in het ruijm gelopen was daer de last mede beswaert bleef.

De vreselijcke storm over sijnde, was voor ons goede raet dier, want ons roer was in stucken; de spiegel wilde ons begeven en alle balcken, kuien en wat aan 't schip was, wiert en was gaende; de grote mast, grote stengen en bramstengen met alle de raas en nieuwe seilen, hoofdtouwen, lopende want, blocxgijns, alles was wech en waeren het

zal kunnen geschreven worden over minstens een eeuw, of zelfs reeds sinds kort in bedrijf gesteld zijnde groote coprah- en vezelverspinningsbedrijf.

En dan rijst de vraag: zal men dan met betrekking tot dezen verblijdenden gang en verloop van zaken niet met volle recht kunnen spreken van een welstandsboedschap in modernen sociaal-economischen zin, dus van een stuk practisch Christendom? Daarop moet men antwoorden met een volmondig ja, het kan eenvoudig niet anders. Want vooreerst zullen aanvankelijk immers tien-, later honderd-, en nog later millioentallen van inheemische bezitters of eigenaren van Cocosplantsoenen daarvan een veel hoger product maken; de groot- en kleine hoeveelheden bolsterafval, tot dusverre nog minder dan waardeloos, maar vaak zelfs verwenscht op den koop toe om den overlast, die ze sinds oertijden: eeuw aan eeuw, dag aan dag, veroorzaakt, verandert niet alleen in zilver en goud, maar bovendien zal de overlast, n.l. van het overwerkelijke manuele ontbolsteren, zeer aanzienlijk verminderd worden tot geringe en niet onaangename verhoudingen; bovendien zal er een coprahdrogen door die bezitters geen tijd, moeite of zorg meer gegeven behoeven te worden. In de plaats zal er voor, zij het dan ook naar verhouding veel minder personen, gelegenheid geopend worden voor nieuwen loonarbeid, zoowel voor den maak van de benoedigde machines, dus in de Europeesche of c.q. Amerikaansche machinefabrieken als voor hetzelfde in de eigenlijke coprah- en vezelfabrieken in de Tropen; en ten derde en last niet het minst, zal de vezelhongerige menschheid de dankbaarheid over een nieuwe vezel verkrijgen, die waarschijnlijk als nieuwe massavezel in de rij kunnen gaan staan naast de bekende matadors: katoen en jute; de overige vezels zijn, ondanks de hooge waarde en beteekenis, toch vrijwel van „secondary consideration” en komen dus in het belang van de wereld, terwijl de nieuwe aangekomen reuzen- en titanenkind, zooals gezegd, om de prilheid van zijn jeugd van begin af in het belang van de mensheid mag staan, want het behoort tot de Reuzen-

men moge al niet denken aan het begrip „geluk” met zijne weinig stoffelijke elementen, maar vrijwel uitsluitend die van geestelijken en geestelijken aard en wezen, toch kan men van een „vrijwilligen Heilbrenger spreken en de timmerman van Nazareth zou er, thans levende, stellig welwillend legenover staan en er genegen voor koesteren, zij het dan ook, dat men hier slechts met een weldoener der menschheid in het algemeen zin te doen heeft; dit evenwel kan m.i. met volle recht als een groot en goed stuk practisch Christendom worden aangemerkt. Daarom is het juist in December van vertelt en gewaagt. Moge de reeds herhaalde toevalsfeit een even gunstig toeval blijken en aan hooge verwachtingen beantwoorden: zoo volledig mogelijk, althans in de wieg en kraamkamer in een ander Bethleem, n.l. aan den smokig-grauwen, modern bevestigden Oostzeedijk in Rotterdam, door het bodem en ongekend levendige steenkolenbedrijf van de drukste van alle wereldhavens en wel meer dan één opzicht verschillende en afwijkende van het Bethlehem in Palestina van meer dan 1900 jaar geleden.

De een juist begrip van de beteekenis van de vreeselijkheid van verspinning der cocosvezel wil men krijgen en dientengevolge de juiste waardeering van een procédé, waardoor het alleszins doeltreffend en bevredigend zal kunnen worden opgelost, niet alleen op:

het geesdriftige hoofdartikel in de „Indische Courant” van 19 September '24 van Prof. G. van der Vliet, getiteld: „Een lofw aardige daad, een belangrijk rapport en een onafwijsbare plicht” en het rapport van Dr. Kluiver en R. M. Iso;

het instructieve hoofdartikel van de bekende specialiteit Prof. P. Preusz „Ueber die Zukunft der Kokoskultur und Kokosfaserbereitung” in de „Tropenpflanzer” van Juni 1926.

COLONISTICOS.

P. DE HAAN - Voorburg-Veur

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting

LOOIERSLAAN 2

TELEFOON: LEIDSCHENDAM 45

TEHUIS VOOR KINDEREN

Degelijk, lieverlijk tehuis aangeboden in onderwijzersgezin aan kinderen (ook jongere). Zorg voor algeheele opvoeding, toezicht op school- en huiswerk, eventueel ook muzikale leiding (dipl. Toonkunst). Groot ruim huis. Adressen voor inlichtingen desgewenscht ten dienste.

Conditie f 80. — per kind per maand

Adres: H. K. LENSTRA, Hoofdweg 53, A'dam.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN 5143
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

FOCKE & MEIJZER
5 Doogstraat

DEN HAAG

PORSELEIN, KRISTAL,
AARDEWERK, HUISHOUD EN
KUNST

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

J. BOSMAN - RIJSWIJK

Heerenstraat 35-37 - Tel. R. 234

**Compleete Meubileering
Behangerij-Stoffeerderij**

Begrotingen kosteloos
Uiterste prijzen. Kwaliteit gegarandeerd

DE KL. OPVOEDINGSTEHUIZEN

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

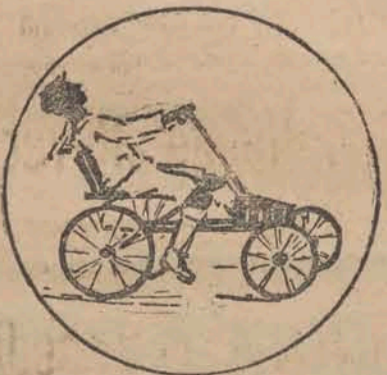
- C. M. v. DISSEL, Presidente, Kinderhuis „t Hoogt” Noordwijkerhout.
- M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
- H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Penningm.-Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
- Mr. F. A. G. v. WALSEM.
- J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W. Correspondente voor Indië:
- Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW, p.a. Agentschap B. P. M. Semarang.

FA. J. L. RICHEL AZN

WESTEINDE 224
TELEPH. 33445
DEN HAAG

Geill. Prijslijst op aanvraag gratis en franco

**Volharding voert tot doel
Adverteer voordurend**

Vraagt onze heerlijke Bessensap

eigen fabrikaat

Bij levering buiten Den Haag, 24 flesschen franco huis

Drogisterij Firma DE BOER

G. KEHLENBRINK Gzn.

Paulus Buysstraat 9 Telef. 51893
SCHEVENINGEN

quijt sonder een vaem loos touw, block, planck of swalp, pik of teer meer in 't schip te hebben om iets te connen maken of vermaken of toestellen. Het was met ons soo gestelt dat niet en wisten welcken wech kiesien; andermaal te acomoteren om de Cabo de Bona Esperance te passeren of wederom nae Madagascar of Mauritius te loopen, want soo ons de wint best hadden willen dienen, derrewaerts soudien wij hebben moeten lopen want waren onse beste en meeste seilen quijt, connen weijnich voortganck maken en noch min van een lager wal seilen. Van onse voorstenge maecten wij ons onse grote mast; het voormarsseil was het grote seil en het schip door dat continueerende holle water wilde in den grond slingeren waerdoor sijn lendenen gebroken wierden door dien dat het geen steun aan sijn mast noch seil en hadde. Doch de Heer door sijne genade gaf gratie want wij mooi weer en hecht water bequamen daarmede de Cabo Falso en Bona Esperance dobbeleerden en passeerden en arriveerden den 14den Januarij 1620 in de Tafelbaj alwaer ons de goede Godt, t'onser geluck, liet vinden 't schip de Goede Fortuijn in eenen siechten, desolaten, miserabelen staat, want het schip laech vol sieken aen de scheurbuijck en hadden al ontrent 50 man doot en dagelijcx storven 2 a 3 in 't etmaal en liet sich aensien of 't schip soude uigestorven hebben, want in de negen of tien dagen dat se in de Tafelbaj gelegen hadden, hadden se geen verversinge gecregen en het volck, die noch op de been hielden, gaende en staende waeren, hadden de scheurbuijck onder de leden, waerdoor het scheepsvolk niet machtig waren 't scheepswerck¹⁾. Hoewel 't schip de Leeuw daer soo redeloos arriveerde, soo was nochtans 't volck van de Goede Fortuijn daer over seer verblijft, verhopende eenige hulpe of assistentie daer van te hebben want de Leeuw hadt, Godt lof, gesont volck. Wij hadden van Jacatra maer 13 man verlooren.

Maer die van 't schip den Gouwen Leeuw waeren noch meer verblijft omdat Godt de Heer ons in de Tafelbaj een schip van onse Compie liet vinden, 't welck ten naesten bij 't schip den Gouden Leeuw van alles conde bijsetten en stofferen dat weder soudien mogen seilreet werden om recht deur naer 't vaderlant te gaen, want anders was onse rekeninge gemaect, dat soude moeten naer de Cabo de Lepo Gonsalva lopen om op de schepen van Gunea te wachten om geholpen te worden en van fictalie versien te werden, want hadden ontrent 4 lasten rijst met 2 metalen stukken, die boven op 't schip lagen en vooruijt schoten, met 4 steenstukken en andere dingen overboort geworpen, behalve speck, vlees en andere vivres door het slingeren in de grote storm wech ende schadeloos geworden waeren, daertegen ons de goede God soo een geluck, tegen dat grote ongeluck en schade verleent heeft, dat de grote ellende en miserie, die ons boven 't hooft hinc, wech genomen is en terecht geholpen en weder gered sijn. Nadat de Leeuw weder gerepareerd en versien was van 't gene nodich van doen hadde uijt 't schip de Goede Fortuijn te weten met een grote stenge daer grote mast van gemaect wierd, voorts van hoofftouwen, stag, lopen e want, trossenbloec, spijkers, seidoeck, pik, teer, hout tot de raas, sparren en deelen, hout tot ons roer te vermaken, timmerluiden, die daer verstant van hadden, te ordoneren en maken, en wierden door behulp van dat schip en schipper Jan Gijsbertsz, die ons alle behulp dede met raet en daet weder seilreet omme van de Tafelbaj met beijde schepen naer de baj St. Helena te lopen ende voorts naer 't vaderlant en onderwegen aendoende het Dasseneilant om met dassen de menichvuldige siecken van 't schip de Fortuijn te verquicken en op de been te helpen en de gesonden te refresseren en te verstercken en van daer na de voorschreven baj de St. Helena om een partije van onse ladinge op een van de eijlanden, in de baj leggende, te brengen om alsoo naer de rest van de lading te mogen sien en 't gene wat in te drogen, naer vermogen alsoo met welgeconditionneert goet over te comen. Wij sijn den 5den Februarij met beijde schepen 't seil gegaen en quamen den selven dach onder 't Dasseneilant ten ancker en de Leeuw, aldaer tot den 10den gelegen hebbende, menichte van dassen becomen. Sijn naer de baj de St. Helena geseilt om ons voorgenomen werck te vorderen

¹⁾ Blijkens schrijven van Martinus Sonck van 31 Juli 1620 uit Jacatra aan de Camer Amsterdam is het schip de Goede Fortuijn den 27sten Juli t.v. te Jacatra gearriveerd; het had 102 man verloren.

ONZE VERGROOTINGEN NAAR OUDE FOTO'S ZIJN IN GEHEEL INDIË BEKEND
VRAAGT PRIJSOPGAVE BIJ
C. J. L. VERMEULEN
TOUSSAINTKADE 20 DEN HAAG

alwaer wij des middachs arriveerden en liet schip aen 't Dasseneilant noch liggen opdat se siecken met dassen voeden en verquicken moec. Daerentussen sijn in 't schip de Leeuw doerde weest met onze peper en wiert ontrent 40 lasten op de coebruch gehaelt, makende een tot op de garniring tegen het beschoot; daer gelen en de noten lagen, daer twee gaten in ten, één omlaach ende het ander aan backboort nae wij condien aen boort comen om naer de len te sien, dewelcke wij noch droog bevonden maer op een handbreet nae van de garniring men, vochtig en omlaach waren heel week; ten ook een gadt boven de nagelen en de dewelcke droog ende wel geconditionneert was ook werd een gadt achter in 't beschoot daer de nagelen geheel drooch en wel waren nadat de peper van voren naar achteren geseilt was en alle aanhangende peper van backboort stierboort afgenomen, van malcanderen, gebroert wiert door de last onder de andere peper gewaert en de peper, die boven gehaald was weder om geschoten, soo dat de last van de peper nu soo geconditionneert is als ze was toen ze gescheept was en het ruijm en de lucht geheel coel. Onse men was dat men de nagelen soude oock hebben ten boven halen mitsgaders de noten maer die soo weijnich noot hebben ende de noten heeft ons goedt gedacht de goederen alsoo te want soude meer schade door spiliagie hebben profijt soude connen doen, dewijle de nagelen noten soo coel als loot bevonden sijn en 't gene alrede bedorven is, moet blijven en dat goet is goet sal blijven en derhalve heeft ons goet de nagelen en de noten laten stil liggen, want wij al 20 of 30 dagen daaraan gespild hadden soudien het goet niet beter overcomen als het Godt comen sal.

Den 15den Februarij arriveerde het schip Goede Fortuijn weder bij ons in de Baj de St. Helena en de menichvuldige siecken waeren weer op de been en hadden 68 of 67 doot had. Het was in deze baj St. Helena een seer droge, coude tijd gelijk in ons lant in September of October wesen mach en 't is hier nochtans 't herte van den somer, maer het comt door seer dige harde zuijden winden, die soo gestadig waijen. In de geheele baj is maar één waterloot daer men in 't etmaal ontrent 8 of 10 oexhoeden water uit becomen can en meer niet; maer een seer groote baj daer men met veel schepen voor alle winden is beschut, liggen mach ende om uijt en in te seilen. Wij vonden nergens swarten want het schijnt dat se dezen tijd des met haar beestiaal vee te landwaerts in gaen nen ontrent de rivieren, waterbecken of fonteynen; maer seer delicate visch is er in overvloed de segen te trecken.

In de Tafelbaj hebben onder twee steenen eenen brief gevonden; de eene was van eenen Robbert Adams, Engelsman en de andere was brief met weinich regelen van een Duits koop genaemt Jan Elandt, gecomen met het schip Boel of Bul, van Londen den 12den Augustus geseilt, den 29sten November in de Tafelbaj arriveerd en den 12den December wederom naer Bantam geseilt, gelijk U.E. bij dese bij de copieën sien moecht. De principale hebben der onder de steenen geleit gelijk se gevonden. De goede Godt wil ons met de vereniging beijde Oost-Indische Compagnieën²⁾ verleenou avonthuer en dat alles wel mach succederen vooral tot Godes ere, onser sielen salicheit eere ende profijt van de landen en de Oost Indische Compie mach strecken en gedijen.

De Heer Generael Reael is den 5den October de Tafelbaj voorspoedig sonder ongeluck met jacht den Eenhoorn met gesontheit en gesont gearriveert en is den 11den of den 12den dierderom naer St. Helena 't seil gegaen, want w presumeren is dat in de voorschreven Tafelbaj beesten tot ververschinge becomen sal hebben als wij, want en hebben der niet één gecregen halve en moet sich niemant, die uijt Oost-Indische comende, verlaten op eenige ververschinge de de baj Saldango of Tafelbaj of in de baj St. Helena te becomen is, want de swarten schijnt hare beesten al verre te landwaerts in gaen te sijn, om voor Hollanders en Engelsmen bevrijt te sen, die vóór desen tijd haere beesten met genomen hebben ende slagen er weinich goet

²⁾ D.w.z. de Engelsche en de Nederlandsche

FIRMA H. MOLIER
BOEKBINDERIJ EN
LINIËERINRICHTING
HOOI MARKT 28-30
S-GRAVENHAGE TELEF. 10704

OPTICIEN - G. A. VAN MONSJOU
VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG
I BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN

SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ
WED. W. DRIESSEN
105 HAARLEMMERSRAAT 105 - LEIDEN
(Geen Filialen) 5866

KUNSTHANDEL
RUIME SORTERING IN:
SPIEGELS | TEGELS | FAMILIE- EN
SCHILDERIJEN | GRAVURES | PORTRETLIJSTEN
SCHILDERSTUKK. | AQUARELLEN | PLATEELWERK
SOLIED ADRES - BILLIJKE PRIJZEN

J. L. K. Hoeke, de gewone route heeft gevolgd, te Sabang aangekomen.

Hevige aardschokken te Proepoek op Java. Tegal, 14 Dec. (Aneta). Vannacht werden te Proepoek 19 aardschokken waargenomen. Verschillende Europeesche huizen zijn zeer zwaar beschadigd. Inlandsche huizen werden vernield. Er is één zwaargewonde. De controleur, die hedenmiddag telefooneerde, brak het gesprek af zeggende: Momenteel worden heftige schokken gevoeld. Het huis, waarin ik op het oogenblik vertoef, dreigt in te storten.

Tegal, 15 Dec. Te Proepoek zijn weder nieuwe aardschokken gevoeld. De Europeanen kampeeren in het station. De bevolking heeft haar woningen verlaten. Er zijn twee zwaargewonden. De dienst van het Vulcanologisch onderzoek neemt aan, dat de aardbevingen van tectonischen aard zijn.

Tegal, 16 Dec. De aardschokken te Proepoek duren voort. De schade aan de gebouwen van de Staatsspoor bedraagt f 36.000.—. In de dessa Karanganjari zijn een zestigtal huizen onbewoonbaar geworden.

Met pensioen. De Kolonel der Infanterie van het O.-I. leger J. A. Gratema, zal den 4en Mei a.s. den militairen dienst met pensioen verlaten. — Aan den Kolonel van den Mil. Geneesk. Dienst A. L. Schenk is op zijn verzoek met 10 Mei a.s. eervol ontslag verleend onder dankbetuiging (Aneta).

De Nieuw-Guinea-expeditie. Manokwari, 15 Dec. (Aneta). De wetenschappelijke leden van de Hollandsch-Amerikaansche Nieuw-Guinea-expeditie zijn van hier vertrokken.

Ambon, 18 Dec. (Aneta). De wetenschappelijke leden zijn alhier aangekomen. Zij werden feestelijk ontvangen.

Na de communistische woelingen. Soerabaja, 15 Dec. (Aneta). Alhier zijn 37 personen voorgezeten om geïnterneerd te worden.

Batavia, 20 Dec. (Aneta). De cavalerie en een compagnie infanterie, die naar het Bantamsche waren gezonden, keeren naar haar garnizoen terug. Het patrouilleeren door marine-patrouilles in het Soerabajasche is gestaakt.

Journalistiek. Met ingang van 1 Januari a.s. is de heer W. G. van Meurs benoemd tot hoofdredacteur van de Java-Bode, als opvolger van den heer Herman Salomonson. (Vaderl.).

Voordracht over Hindoe-Javaansche kunst. Op Dinsdag 21 dezer zal de heer Th. van Erp voor de leden van het Nederl.-Indon. Verbond van Jongeren-Organisaties te 's-Gravenhage een voordracht met lichtbeelden houden over Hindoe-Javaansche kunst.

Den 15en Jan. a.s. heeft in de „Twee Steden” te 's-Gravenhage (waar genoemd Verbond zich heeft gevestigd) een winterfeest van het Verbond plaats, waarbij een Indonesisch programma zal worden uitgevoerd.

Een voordracht over Indië in het Friesch. Den 16en Dec. heeft de heer H. F. Tillema voor de 's-Gravenhaagsche leden der Vereeniging Rjucht en Sijucht eene lezing in de Friesche taal gehouden over zijn bekende hygiënische reizen door de Buitengewesten en daarbij een groot aantal lichtbeelden vertoond. (Verslag in het Vaderland van 11 Dec., Avondbl. B).

Universitaire examens. Leiden. Doctoraal ex-Indisch recht de hrn. Th. H. R. L. Voorstad, A. Doeve, Mr. G. J. Blanke. — Candidaats-ex. Indisch recht de hrn. E. Doeve, H. R. Stieltjes. — Taalkundig candidaats-ex. Indologie de hrn. J. J. Hangelbroek, A. J. N. Bruckel, P. Bollen. — Doctoraal ex. Indologie de hrn. P. Brouwer, W. F. Lublink Weddik. — Bevorderd tot doctor in de rechtsgeleerdheid, op proefschrift: „De rechtsstoestand van de getrouwde vrouw volgens het Adatrecht van Ned.-Indië”, de hr. S. R. Boomgaard. — Id. op proefschrift: „Arbeidswetgeving in Ned.-Indië”, de hr. K. J. Boeyinga.

Landbouwhoogeschool Wageningen. Bevorderd tot doctor in de landbouwkunde op proefschrift: „Een onderzoek naar fijnheid en verdeling van het fosforzuur en zijn opneem-

1) De tekst van de volgende Aneta-telegrammen is ontleend aan de N. R. Cl.

...ing gegeven. Op de dassen van 't Dasseneiland men sich ook niet seer te verlaten om daar gaan ververschen want hebben er weinich ge... want 't moet wel 2 of 3 jaeren aenlopen eer se weder soo starck aengeteelt sullen hebben helpen mach om eenige schepen daer te gaen ververschen.

De koopman van de Goede Fortuijn Louwerens heeft ons de lijst van 't gene aen 't schip van de Goede Leeuw overgegeven en geleverd heeft wel eenige aengeteijkt ende bij ons onderteijkt is, gelijk U.E. bij dese neffensgaende copie ont, maar heeft ons onnodich gedacht de te senden dewijle 't principael bij den koopman rust ende onderteijkt is.

Op 't schip de Goede Fortuijn vaert een persoon, de Heeren Meesters voor fiscael aengenomen, genaemt Mr. Poulus van Enckhuisen, ende in de Strate met onse schepen van Oorlog gecommandeert ende te voren wel 13 jaeren pensionaris der Enckhuisen geweest. Den tijt van ses weken op 't schip de Fortuijn bij ons geweest en geleijt hebben gesien dat hij sich seer modest, wel degelijk gedragen heeft en heb oock verstaan dat hij sich alsoo de gehele reise gecomportiert heeft. UEd. sal gelieven op die man te letten want mijn oordeel is het een persoon daer goet verby is ende sich voortaan alsoo compeeteeren mach UEd. ende de Compie noch goeden dienst te doen. De onderkoopman genaemt Thomas van der Meulen is mede een fraij beleeft jonckman, heeft vante gevaren, in den handel van Aleppo gecommandeert ende heeft op 't eijlant Cyprus gelegen. UEd. sal gelieven hem voor gerecommandeert te worden.

De bottelier van dito schip, genaemt Reijer Haclen, medeblick sijnde tegenwoordich op sijn vijfde dat hij d'Oost Indische Compie gediend heeft ende alsoo ick den voorschreven persoon wel door dien met mij voor bottelier met het Mauritius uijtgecomen is ende met het selve naer het vaderland gekeert ende tegensich op de Fortuijn varende daer hij oock van goeden dienst bedanct wert want hij is een trouw, degelijk, nuchteren man. Derhalve aen UEd. recommandeer van sich, ofter iets van 't ware tot schipper op een jacht of eenige andere dienste daer hij toe bequaem mocht bevonden worden geimploijeert te wesen, want te wenschen dat de Compie veel sodanige personen van dienste hadde; het soude den Hr. Generaal alle regeerders over plaatsen in Indien als schepen veel gerustheit inne brengen ende sijn moeite mogen gouverneren. Derhalven UEd. den voorschreven persoon voor gerecommandeert ende indachtich gelieven te houden.

De Edele, Erentfeste, achtbare, voorsiedere heeren in de bescherminge des Algemeenen bevolen, die U.E. verleene een geene regeringe 't welck ter eeren van 't vaderland tot profijt van de geotroijerde Oost-Indische Compie mach strecken en UEd. op sijn tijt geseetheit ende behouden reijse weder in 't vaderland laet keeren. Geschreven in de Baije St. Anno 1620.

UED. dienstwillige
(was get.) STEVEN VAN DER HAGEN.
UEd. sal gelieven onse groetenisse aen den Hr. Jacob Dedel te doen.

Van Week tot Week.
Dinsdag 14 tot Maandag 20 December.
Verdracht van de K XIII te Soerabaja en verleende onderscheidingen. H. M. onderzeeboot K XIII welke de reis naar Ned.-Indië via het Panamagemaal heeft gemaakt en daardoor maandenlang onderweg was, is den 13en dezer te Soerabaja gearriveerd en aldaar feestelijk onvangen. Deze gelegenheid is de commandant, de luit. zee 1e kl. L. G. L. van der Kun, benoemd tot officier in de Oranje-Nassau orde en is aen luit t. z. 2e kl. J. J. L. Willinge en aan den officier van den Marinestoomvaartdienst 2e kl. van der Linde, het ridderkruis van genoemde orde toegekend.
Ongeveer tegelijkertijd is de K XII, welke onderzeeër, onder bevel van luit. t. z. 1e kl.

5011

's-GRAVENH. SMYRNA TAPIJT-INDUSTRIE
Ampèrestraat 30 32, Tel. 32625
's-GRAVENHAGE

Uw adres voor nieuwe Tapijten

Speciale inrichting voor herstellingen aan Smyrna, Perzisch, Deventer, Axminster, Moquet, enz.
WEVEN :: STOPPEN :: VERMAKEN
ALLES OP TAPIJTGEBIED 5367

WANNEER U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wendt U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen - Desgewenscht verzorgen wij mede voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor Uw GROOTE OPLAGEN, onze prima snelpersen voor die tijdschriften waarbij het vooral op KUNSTDRUK aankomt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

Hotel VAN DER BURG

Iste en oudste huis ter plaatse
5286 Volledige pensionprijs f 5.- Modern comfort

BAARN (De residentie van het Gooi).

Hotel CENTRAL

BRINK. Telefoon 10
Centrale verwarming
Zeer aangenaam klimaat voor Zomer en winter.
Matige pensionprijs voor Families en langer verblijf.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES. 5397

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148, Dir. bij Schev. B. 5033
Str. k. en w. w. opd. loegeerk.

Pension PETRONELLA,
G. Reijntstr. 36-38. 16 k.
Logies m. ontb. f 2.50 p. p.
p. d. Ook afz. Etag. t. huur.
5311 H. A. LEBBING, Cuisin er.

Hotel Rest. „DUINOORD”
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 OOSTERWEG & V. D. LUUR

Hotel „Promenade”, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

HILVERSUM

Pension „PATRIA”

Lindenheuvel 2
Telefoon 2198
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
Aanbevelend, N. J. van Rangelrooy

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen

zooals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse
ZEER BILLIJKE TARIEVEN

baarheid in de mergelgronden van Java,” de hr. Ir. J. Th. White.

Gymnastiek-leeraren voor Indië. Bij het openbaar middelbaar onderwijs in Ned.-Indië kunnen worden geplaatst volledig bevoegde leerkrachten (mannelijke) in de gymnastiek, die op de hoogte zijn van de Zweedsche gymnastiek. Inlichtingen bevat de Nederlandsche Staatscourant van 13 December, No. 241.

Bevorderd. Bij Kon. besluit zijn benoemd tot generaal-majoor der Infanterie van het O.-I. leger de kolonels H. A. Cramer, W. Lasonder en H. Gramberg.

Christelijk Lyceum te Bandoeng. Volgens een bericht in het *Vaderland* is het plan om op 1 Juli 1927 het Christelijk Lyceum te Bandoeng te openen. Tot rector is benoemd dr. S. C. Meyering te Leiden; tot conrector en leeraar in de klassieke talen drs. A. Samson te Zutphen; tot leeren in de wis- en natuurkunde dr. W. L. Wolff te Amsterdam en A. van Engen te 's-Gravenhage; tot leerares in het Nederlandsch en de geschiedenis mej. dr. L. J. Th. Wirth te Bussum, tot leerares in het Engelsch mej. H. M. F. Boomer te Driebergen.

Binnenkort volgt nog de benoeming van vier leeraren voor Duitsch, Fransch, aardrijkskunde en plant- en dierkunde.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljijt.

Indische Kunstwaardeering en Communisme.

Zou 't bij toeval zijn — maar er bestaat immers geen toeval; alles heeft zijn reden, al doorgronden wij, gewone stervelingen, die niet altijd dadelijk — dat in het vorige *Koloniaal Weekblad*, bij de „Van Week tot Week”-berichten, die van de jongste communistische woelingen op Java en Sumatra's Westkust juist staan vlak boven die betreffende de Kerstmis-uitstalling voor 't raam en in de toonkamers van Heulstraat 19 te 's-Gravenhage? Of zou dit een onwillekeurige herinnering zijn aan het ook niet voor iedereen aan de oppervlakte liggend streven van Boeatan, n.l.: om, door bevordering van waardeering onzerzijds voor het Indonesisch kunsthandwerk, de vriendschapsband tusschen het Westen en het Oosten nauwer toe te halen en tegelijk de zegenrijke beoefening van de huisvljijt ginds daardoor aan te wakkeren, welk tweeledig doel op het eventueel ontstaan en de ongewenschte voortwoeking der „communistische woelingen” stellig een tegenovergestelde, dus onderdrukkende uitwerking moet hebben.

Boeatan's jongste, zoo welgeslaagde tentoonstelling van kunstnijverheid uit de Padangsche Bovenlanden, beoogde immers ditzelfde doel, tegelijk onder ons, Westerlingen, mededoogen en daadwerkelijke belangstelling opwekkend voor de bevolking, die door de jongste natuurrampen aldaar zoozeer geleden heeft.

In dit verband trof ons bijzonder een schrijven van een der propaganda-comitéleden van Boeatan, die onlangs te Padang teruggekeerd, zich spoedde naar de meest geteisterde streken en vol medelijden meldt:

„Padang-Pandjang bestaat eigenlijk gezegd niet meer. Waar vroeger huizen en gebouwen stonden, liggen nu alleen steen- en gruishoopen. Alles is vlak geslagen. Ik had den chauffeur gezegd om door de Kotta te rijden, maar heusch, ik raakte van dat rampzalige gezicht zóó onder den indruk, dat ik blij was er weer uit te rijden. Ook de kampongs hebben ontzettend geleden; zoo goed als alles is er vernield.

„In Fort de Kock is véél schade aangericht. Heele complexen huizen ingestort. 't Is en blijft een treurige aanblik. Nu zijn er geen handen genoeg om de boel weer op te bouwen. De bevolking is als lam geslagen. Het is zoo begrijpelijk, dat de arme menschen moedeloos zijn onder deze ellende.

„Padang-Pandjang is een broeinest van communisten geweest. Het volk beschouwt nu deze ramp als een straf van Allah.”

Wij zullen trachten de nijveren weer aan hun handenarbeid te krijgen en wat zij maken voor Boeatan aankopen. Dat zal in elk geval een aangename opwekking voor hen zijn, evenals de voor hen vereerende tijding, dat H. M. de Koningin-Moeder bij Boeatan eenige fraaie goudweefsels van

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Pensionprijs

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B.

daar aankocht, welke zullen dienen tot versiering van een gewaad van onze ook ginds alom bekende Koningin Wilhelmina.

Uit het laatste *Koloniaal Missie Tijdschrift* van December 1926 halen wij hier de waarlijk aangepende beschrijving aan van Pater fr. Valentinus Driessen, Kapucijn:

„Bange dagen waren het: de 27ste Juni en de volgende dagen.

De Hollandsche kranten hebben 't u al ongetuigd medegedeeld; en wanneer dit schrijven u bereikt, der de oogen komt, is het al weer vele weken geleden. Misschien zelfs is het bij sommigen al vergeten: 't tooneel van het gebeuren lag ook al vergeten. Maar vergeten is het hier niet en zal het worden door die velen, die zich in enkele blikken beroofd zagen van familie, have en goederen — door die ouders, die hun kinderen moesten zien ken onder het puin, — door die weezen, die onder een moeder onkenbaar verminkt zagen opdelven onder de ruïne van hun vroeger ouderlijk huis.

„Juist in die dagen vertoefde ik te Fort de Kock op 18 K.M. afstand van het zoo jammerlijk woeste Padang-Pandjang.

„In den morgen van den 27sten Juni vertrokken de Fraters wederom van Fort de Kock naar Padang. De vacantie der scholen immers liep op 't einde. Juist bijtijds waren ze vertrokken en waren ze de gevaarlijke zóne gepasseerd, vóór de aardbeving den spoorweg verbrak en de zijden versperde.

„Rond 10 uur immers werden we plotseling geschrikt door een sterken aardshok. De aarde beweegt als golvend water. De huizen bevestigden kraken in al hun gebinten. Hier en daar hoorden men 't geluid van vallende voorwerpen. Op oogenblik behoeft niemand je te komen zeggen: er gaande is: waar alles dreigt te vallen, je spant intuïtief op en zoekt het buiten.. Wankelend, de grond biedt geen vasten steun, vlucht je 'n zooveel mogelijk open terrein en wacht, totdat de rust terugkeert. Korte, maar zeer oogenblikken zijn het. En als de seismische aantoot: 10 of 20 seconden, dan sta je dard; zoo kort en toch zoo lang.

„Een aardbeving in deze vulkanische streken is een niet zoo zeldzaam geval. Padang heeft ze vele malen per jaar. Maar 't zijn doorgaans kleine, lichte schokken, die weinig of geen schade veroorzaken. Deze beweging echter van 10 uur van ongekende kracht. Een ieder erkende, zóó aardbeving nog niet te hebben gevoeld. En de zwaarste schok moest nog komen. Nog vóór er geen huizen verwoest en was de schade gering.

„Dat zou gebeuren te ongeveer 1 uur in de middag. Plotseling kwam opnieuw de bodem wegging. Een heftige stoot, waarbij de grond opgeheven, gevolgd door 'n langdurige naderende deed ons opnieuw opschrikken en naar buiten rennen. De boomen zwiepten als rietstengels, de kraakten. Buiten; angstgezichten overal: die hun kinderen zochten, schreiende kinderen vluchtten angstig tot mij, zagen hun moeder liepen naar haar, om uit te huilen hun geschrik.

„Padang-Pandjang is eenvoudig onherkenbaar. Geen huis onbeschadigd. Zijn de houten huizen nog het best afgekomen, geen enkel is ongeschonden, misschien geen tien bewoonbaar. En steenen gebouwen, winkelwoningen van Chinesen en Inlanders, militaire huizen en scholen, is één gespaard, maar ze zijn uiteengeschild en geen steen meer op den andere bleef. Enkele blikken zijn voldoende geweest om 'alles, al herkenbaar te verwoesten. Daar liggen de van wat door langdurigen arbeid werd gebracht en nu in een oogenblik werd vernield.

En langs den weg, op de pleinen, op de erven voor 't vernielde huis, zitten de offers, geslagen, vernietigd en beangst om te overleeden, is en wellicht nog komen zal. Huttel bambaestokken en matten zijn hun haastig slagen noodwoningen, om eenigszins beschut tegen het gure weer en de regenbuien die hier zoo veelvuldig zijn.

Bij tientallen bijeen zitten daar de Inlanders, beroofd veelal van het meest noodzakelijke huisraad, bijna allen beroofd van eenigzins sommigen van velen. Willoos, krachteloos, staat nog de handen uit te steken tot werkeloos kan 't hun kwalijk nemen dat ze in zulk een

AANLEGGEN VAN TUINEN

J. M. HERMANS

V. TUYLLSTRAAT 3 - VOORBURG

bezinning verloren? Er zijn er geweest die de...
 een verwijt maakten van haar houding.
 hebben sommige Hollandsche kranten
 zulke berichten opgenomen; maar mogen we
 menschen wel zoo hard vallen, waar op één
 blik dood en armoede hen overrompelden? Men
 hier aard van den Oosterling wel be-
 vrouwen. Het leed treft hem diep, maar hij lijdt
 alle berusting: *Toean Allah kasi*, God heeft het
 overgezonden, — en hij wacht de verdere be-
 Gods. Neen, ontevredenheid, klachten,
 opstand tegen God, zal de Inlander niet
 geuit.

Met moedigen ijver zijn intusschen de soldaten
 te redden wat te redden valt, op de eer-
 plaats de slachtoffers te zoeken. Rusteloos zijn
 de weer om het puin weg te werken, waar
 een doode wordt vermoed. Onder dreigende
 muren en afgebokkelde muren beluisteren
 ruïnen of nog hier of daar een noodkreet
 een bede om hulp. Dan ziet men dooden uit-
 zwaargewonden wegdragen van onder de
 stakken.

Wachten van vreeselijke verminking zijn er, ge-
 van bijna wonderbare redding.
 Chin. meisje van onze Zusterschool te Pa-
 hier bij familie op bezoek, raakt onder een
 kast; maar 't was haar behoud, doordat
 steenen langs haar heen vielen; en ze
 gered.

De kleine jongen, oogenschijnlijk verpletterd
 steenkloppen, 't hoofd alleen vrij, maar hij
 Zorgzaam wordt 't puin weggeruimd en ziet
 staat op en blijkt niet noemenswaard ge-

roerende oogenblikken zijn het, wanneer een
 wordt gevonden met het kind op den arm,
 in hun vlucht door den dood overvallen.
 zusjes samen vluchtend kunnen de vallen-
 niet meer ontloopen en sterven hand in

'tis niet mogelijk zonder ontroering de
 afereelen te zien, de jammerlijke verhalen

U besparen verdere droeve tooneelen. Ik
 weggegaan, toen ik mijn werk er had ge-
 nadien ben ik er herhaaldelijk nog terug
 Een beschrijving van alles wat ik er hoor-
 zag, zou U moeten overtuigen, dat hier een
 heeft plaats gehad, zooals er slechts zelden

een kort relaas van de bange laatste
 dagen. Bedenk er bij dat gedurende die dagen
 weken daarna, herhaalde kleine schokken
 weer deden herleven, en U hebt een idee
 vreeselijke catastrofe."

wij hier dit wel genoeg beseft?
 zullen vele lezers door deze, van innig
 getuigende woorden, diep worden ge-
 en waar voldoende belangstelling nog ont-
 er door worden gewekt.

moge dan ook daar, na droeve duisternis, het
 licht van verhelderend en verwarmend broe-
 mededoogen zich meer en meer versprei-
 Ook over de in 't donker verscholen „commu-
 weelingen."

Overzicht uit de Indische Bladen.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Economie en politiek.

den Nov. belegde de Algemeene Studieclub
 een algemeene vergadering (*De Loc.*
 blz. 37). Voorzitter was ir. Darmawan
 Koesoemo, broeder van dr. Tjipto. De
 E. Stokvis, Volksraadslid (I. S. D. P.), be-
 het onderwerp: *Economie en politiek in*
koloniale overheersching. Spr. constateerde
 de Oost-Indische Compagnie geen over-
 wilde brengen. Zij haalde producten
 elders. Zoo kan men elkanders overvloed
 daarin ligt niets onrechtvaardigs. De
 rechten moeten goed afzien het drijven
 economie. Zij moeten kunnen voeren een be-
 dat het economisch bestel volkomen be-
 Een stevige economische grondslag is
 en hieruit onthloot vanzelf, wat men ver-
 nodig heeft. In een vrij en economisch ruil-

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan-
 getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank
 onnoodig. Alleen afwasschen. *Voordeelige prijzen 5043*

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

verkeer, stoffelijk zoowel als geestelijk, moet men
 elkander terugvinden. De heeren Sanoesi, Soeba-
 kar, Sabirin, Goenawan, Sardjono en dr. Douwes
 Dekker gaven eveneens hunne inzichten te kennen.
 (Zie ook *De Loc.* 12 Nov. blz. 20. *Dr. Radjiman*
over de Inlandsche beweging, blz. 24: *De Regent*
Djajadiningrat in den Volksraad en *Bat. Nwsbl.*
 11 Nov.: „*Politiek perspectief*“ van den heer
 's Jacob).

Koloniale geschiedenis.

Dr. Sven Hedin, de bekende Zweedsche ontdek-
 kingsreiziger, vond in het boek van Curzon, oud-
 onderkoning van Britsch-Indië, over *Br-Indië's*
regeerders, aanleiding tot het schrijven van een
 beschouwing, welke *De Loc.* (11 Nov.) ontleende
 aan de „*Hamburger Nachrichten*“. Hoezeer men
 ook met het volk van Br-Indië en hun vorsten en
 hun streven naar vrijheid en onafhankelijkheid
 sympathiseeren mag, men zal toch nimmer kun-
 nen loochenen — aldus schr. — dat de Britsche
 heerschappij over Indië voorbeeldig geniaal en
 zonder weerga in de wereldgeschiedenis was en is!
 Bekwaam en onpartijdig hebben de Engelschen
 150 jaren lang de 300 millioenen naar hun wil
 gezet en de orde bewaard. Zij hebben het in waar-
 heid op tot voorbeeld dienende wijze verstaan om
 het grootste en moeilijkste koloniale probleem
 aller tijden op te lossen. Ik herinner mij, dat
 Curzon en ik eens na de lunch in den tuin van
 Barrackpore zaten en Aziatische vraagstukken
 aanroerden. Daaronder bevond zich een *vergelij-*
king tusschen Russisch-Turkestan en Engelsch-
Indië. „Hoe onbeduidend“, zei Curzon, „is toch
 Russisch Centraal-Azië met zijn zeven millioen
 menschen tegenover Indië. Hoe eng komt iemand
 het leven in Taschkent voor, in vergelijking met
 Calcutta!“ Met bevrediging vertelde hij van alles,
 wat zijn landgenooten tot stand gebracht hadden
 en hij gaf zich absoluut geen moeite zijn eerocht te
 verbergen, om eens voor het oordeel der wereld-
 geschiedenis te gelden als een der grootste onder
 Engeland's onderkoningen.

De voltooiing van prof. Colenbrander's „*Kolo-*
niale geschiedenis“, waarvan het derde deel thans
 is verschenen, beschouwt *De Loc.* (11 Nov. blz. 3)
 als een gebeurtenis, het boekstaven en bespreken
 overwaard. Een kostbaar bezit is dit werk, een
 hezit voor het volk van Nederland en dat van
 Indië. Kostbaar voor allen óók wegens de strek-
 king, die wellicht het best wordt aangeduid door
 Colenbrander's indrukwekkend slotwoord: „Neder-
 land's koloniaal verleden, in zijn verscheidenheid
 van licht en donker, van zelfzucht en opoffering,
 van wanbegrip en kloek verstand, waarschuwt
 nadrukkelijk tegen alle neiging tot abdicatie. Een
 taak, waaraan zijn bloed en tranen kleven, wordt
 door geen levend volk verzaakt. Rijk aan voldoe-
 ning is zij altijd weer gebleven, in de mate waarin
 zij rijk aan teleurstellingen was. Heft men het doel
 zeer hoog — en dat heeft de grondwet-1922 met
 Indië gedaan — de teleurstellingen zullen er te
 grievender om wezen, maar te krachtiger ook de
 prikkel om niet te rusten eer de voldoening is be-
 reikt. In wetgevend vermogen niet uitblinkend,
 staat in gezindheid ons volk bij geen westersche
 natie achter, en geest is meer dan letter. Bij voort-
 doring is ons de kans gelaten hiervan Indië te
 overtuigen, niet in leerrede, maar in daad“. En
 zoolang — voegt *De Loc.* hieraan toe — helder
 begrip en hecht beginsel nog zoo treffende vertol-
 king vinden, is er geen reden om aan de uitvoering
 van onze groote taak te twijfelen.

De Nederlandsche gedachte in Indië.

Dr. G. J. Nieuwenhuis hield den 8sten Nov. te
 Weltevreden een rede voor de dames- en heeren-
 leden van het *Alg. Ned. Verbond* over „*De Neder-*
landsche gedachte in Indië“ (*De Loc.* 11 Nov.
 blz. 9). De lezing werd bijgewoond door Z. E.
 den Gouverneur-Generaal en de Leden van den
 Raad van Indië. Spr. vergelijkt in zijn voor-
 dracht de Engelse, Spaansche en Neder-
 landsche kolonisten in de landen om ons heen, en
 komt tot de conclusie dat door ons meer de natio-
 nale cultuur is bevorderd, een steviger economisch
 fundament is gelegd, maar minder aan een uiting
 der vreemde cultuur, aan de taal is gedacht. Wij
 zijn eigenlijk pas 20 jaar geleden begonnen op
 eenigszins breede schaal Nederlandsch te leeren,
 toen er in Britsch-Indië al 100 jaar, in de Philippij-
 nen al 3 eeuwen Westersch hooger onderwijs be-
 stond — aldus spr. — die dan uitvoerig aantoon-

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij
 die levert. Dat bereikt gij alleen door
 goede en voortdurende reclame.

GEbruik D' T BLAD

VOOR UW

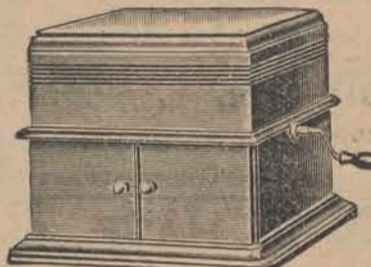
Reclamecampagne.

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
 SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-
 Odeon,
 Musica-
 Linström-
 Beka-
 PLATEN en
 MACHINES

Viole
 Mandolin.
 Banjo's,
 Guitars,
 Snaren,
 Onderdeel.
 Piano Muz.

HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor INDIË.
 EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

RADIO-APPARATEN

Contant en in Huurkoop vanaf f145.— compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau 5242

Copernicusplein 9 - Telef. 31009

's-GRAVENHAGE GESLOTEN GEHOORKAMER

KERSTGESCHENKEN

VAN INDONESISCHE KUNSTNIJVERHEID
 UITGESTALD IN DE TOONKAMERS VAN

BOEATAN

HEULSTR. 19 - DEN HAAG

TOEGANG VRIJ

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën
 te bezoeken, neem dan een abonnement
 op het rijk geïllustreerde Maandblad

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
 Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

BRIEVEN en stukken, de afdee-
 ling Advertenties be-
 treffende, uitsluitend te adresseeren:
 Administratie Koloniaal Weekblad,
 Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET
 enkel Drukkerij Ten Hagen.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
 DEN HAAG

TELEPHOON
 14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

Leden van O. en W., eet steeds
KLINK'S FIJNE BELEGDE BROODJES

PEKELVLEESCH
 ROASTBEEF
 HAM, ENZ.

Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
 Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
 Wordt ook thuis bezorgd.

JAC. HUIZER
HEEREN MODEARTIKELEN
 RUIM GESORTEERD

THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

C.F.B. SLEÏFFERS
 PRINS HENDRIKSTRAAT
 HOEK VAN DIEMENSTRAAT
 LA HAYE.

wat de beteekenis van het Nederlandsch is voor Nederland, voor Indisch Nederland en voor Indië. Voor Nederland ideëele bevrediging, de voordeelen van een grooter taalgebied en de grootere kans op belangenbestendiging. Voor Indo-Europeanen een levensde streng met het moederland, waardoor opgaan in de omringende maatschappij voorkomen wordt. Voor Indiërs de sleutel tot het wereldverkeer. *Het Nederlandsch is hier wat het Latijn en Grieksch eeuwen in Europa was, de drager van een nieuwe denkwijze (het logisch actief denken), die tot een andere Maatschappij voert.* Zal het Nederlandsch die groote taak kunnen vervullen, dan moet er in schoolopzet en methodiek veel veranderen. Vanuit iets hooger standpunt dan het onmiddellijk nut gezien, is het probleem aan het Nederlandsch met bijna alle brandende onderwijskwesties verbonden.

Onrust onder de bevolking.
 De heer Talma gaf in den „Volksraad“ (Bat. Nwsbl. 10 Nov.) te kennen het eens te zijn met hetgeen de Gouverneur-Generaal zeide over de *communistiche beweging*; deze ligt niet op het gebied der politiek, maar op dat van de misdaad. Het streven om personen die er niet thuis hooren van af te houden, is schoon, maar tot onvruchtbaarheid gedoemd. Er zijn nu eenmaal partijen, die zich graag door het communistiche zoet gefluit laten verlokken. De financieele paragraaf las spr. met veel genoegen; men is op den goeden weg. Wat *bezuiniging* en *belastingverlaging* aangaat is het laatste woord nog niet gesproken. Spr. beriep zich op het oordeel van mr. Trip in het verslag der Javasche Bank; hij drong er op aan vooral met personeelsuitgaven voorzichtig te zijn; die vormen een grooten druk.

Volgens het Bat. Nwsbl. (12 Nov. „Rondom de Inlandsche beweging“) wordt door de communistiche leiding in den Oosthoek van Java geen ledenlijst meer bijgehouden; de heffing van de contributies geschiedt in vertrouwen, boodschappen worden mondeling overgebracht en huiszoekingen leveren geen resultaat meer op. De 2000 communisten te Soerabaja en omgeving zijn bij de autoriteiten bekend. De nationalistische partij onder dr. Soetomo (te Soerabaja) heeft echter alle relaties met de communisten verbroken en zoekt de versterking van haar ledental en de verspreiding van haar beginselen in meer godsdienstige richting. De veelbezochte polikliniek van Mohammadyah is in hoofdzaak een stichting van dr. Soetomo. Men beperkt zich tot het houden van lezingen en tracht de Arabieren en hadjies voor de partij te winnen. Ze beweegt zich dus in gelijke richting als de Sarikat Islam, doch deze heeft zoo goed als allen invloed op de bevolking in den Oosthoek verloren.

De heer Gonggrijp zeide in den „Volksraad“ (Bat. Nwsbl. 13 Nov. en 10 Nov.: „De politieke toestand“ M. v. A.) dat de heer Loetan de *onrust ter Sumatra's Westkust* verklaarde uit de instelling van het districts bestuur; maar dat is een al te eenvoudige oplossing. Het zeer voorzichtig gestelde Regeeringsantwoord veronderstelde de mogelijkheid van economische misstanden, wat spr. twijfelachtig leek. Verder wordt de *adatverslapping* genoemd en de belastingdruk. De heer Moelia benaderde de zaak het meest. Deze achtte de *onrust ter S. W. K.* geen reactie op een economische crisis. *De kern van alle heerschende ontevredenheid over heel Indië is — naar spr. meende — hierin te vinden, dat in ieder een kiem van ontevredenheid is, welke den invloed van omgeving en omstandigheden ondergaat.* De Nederlanders hebben de Inlanders meer kennis, meer behoeften, gegeven, wat echter de mensch meer ontevreden maakt. De Inlander verkeert thans in de fase der bewustwording, der zich openbarende ontevredenheid. Alle andere factoren zijn secundair. Een geleidelijke ontwikkeling is noodig, zooveel mogelijk rust. Gemakkelijk is dat niet; de Inlanders waren zeer ten achter en Insulinde werd ineens in het wereldverkeer betrokken. De Regeering zal met beleid moeten optreden; de kiem der ontevredenheid is aan het ontwikkelen; men moet het proces niet verhaasten, maar leiden, verkeerde invloeden wegnemen, en zich in de eerste plaats richten tegen hen, die de *onrust* bevorderen. Dat zijn de *communisten*. Daarna kwam spr. tot andere omstandigheden, welke hun invloed doen gelden. Ten eerste de *adatverslapping*. Door de *onderwijs-ontwikkeling* hebben ook anderen dan de *adathoofden* zich groepen gevoeld een woordje mede te praten, m.n. in de *desa's*: de *loerah*, de *negeri's*. De schoolgaande kinderen heb-

ben meer geleerd dan hun omgeving, en als *hoeloe* aangesteld, gevoelen zij zich superieur den *adel*, die boven hen gesteld is. Of het de *is* van het districtsbestuur staat nog te bezien, hoofden waren niet meer in staat aan de *eischen* te voldoen, bestuursmaatregelen te nemen, veel minder duidelijk te maken. Van dan men zocht een schakel tusschen de *adathoofden* het bestuur, dat was het *districtsbestuur*, dat nut heeft gesticht, maar nu allengs overbodig geworden. Overweging verdient het dus of het tijd wordt om in streken, die er rijp voor zijn districtsbestuur zich te doen terugtrekken, is dat mogelijk in Palembang. (Zie mede *Post* (18 Nov.): „*Adat en rechtsbewustzijn op Westkust*“ van W. J. K.).

Wij verwijzen naar het Bat. Nwsbl. (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 Nov. 2de bl. „*Chineesche Kroniek*“), het Soer. Nwsbl. (10 en 11 Nov. 4de bl. „*Van onze Buren*“), *Deli Crt.* (17 Nov. 2de bl. „*Uit Rusland*“).

Communistiche onlusten.
 De dagbladen (o.a. het Bat. Nwsbl. en de *Bode* van 13 t/m. 16 Nov. en de *Deli Crt.* van 17 t/m. 20 Nov.) geven uitvoerige beschrijvingen van de *critiek* van de communistiche relletjes, die 13den in West-Java begonnen. De regeering machtigde, mr. Schrieke, verklaarde den 14den Nov. in den Volksraad dat de Regeering, zooals over meer gegevens beschikt, niet na zal laten de Volksraad omstandiger uiteenzettingen te doen. „*De Loc.*“ verneemt dat te Singapore een *opgericht* door Indische communisten, als een *zamelpunt* van de voor Indië bestemde *volksreunies*. De leider van de uit Java afkomstige *communisten* te Singapore is de bekende *Soebakanto*, *Journal des Débats*, een Fransch blad, zoekt de oorsprong der beweging in ophitsing van *Marxisten* door het personeel van het Bolsjewistisch Consulaat te Djeddah. De Nederlandsche *Legation* te Cairo zou daarvan een jaar geleden reeds onderricht. Het blad acht het voorgevallene in Java weinig geëgend. (*Java-Bode*, 16 Nov.).

Nieuw Guinea expeditie.
 De *Java-Bode* (12, 16 en 10 Nov. L. N.) geeft Rapport van den expeditieleider aan het Comité, van 6 t/m. 30 Aug. Bij de anthropologische metingen door prof. Stirling, van de *dwergstammen* in Nieuw-Guinea, wonende in de dalen van het hooggebergte aan de Boven-Rouffaer behoorden de Carstenzstoppen (de *Demens*) bleek de kleinste volwassen man 1.43 M. lang te zijn. Interessante photo's van deze *dwergstammen* zijn gemaakt.

Radio in tijd van nood.
 Niet alleen op zee heeft deze techniek haar reeds verdiend. Eindelijk heeft men deze tijden van beroering in Bantam de telegrafische en telegraafverbindingen verbroken zijn toevlucht moeten nemen tot de toepassing van zenders en ontvangers op diverse punten is toe nog maar al te veel veronachtzaamd. *Deli Crt.* (17 Nov.) betoogt C. I. G. dat wij gebied van de *Ver. Staten* een massa kunnen ren; de groote samenwerking tusschen Regeering en amateurs (19865), heeft geleid tot een telegrafisch verbindingnet over het gehele gebied van *Ned.-Indië* zou iets dergelijks, al is het op ntere schaal, van groot belang zijn. Waarom niet de diverse eenzame militaire posten en standplaatsen niet voorzien worden van stationnetjes? Op den tegenwoordigen kantoorband, waarmede bedoeld is het gebied van de golf, is een energie van 3 watt voldoende voor een bedrijfszekere verbinding over 200 K.M., en dat doel kan gebruik gemaakt worden van gewone ontvanglampen van het miniwatt type. Wat is het voordeel? Dat de zender geen ruimte heeft in te nemen dan 40 x 25 c.M., en de noodige energie kan geleverd worden door een batterijen, een van 4½ volt en een van 180 volt. De ontvanger behoeft geen grootere afmetingen hebben dan 30 x 15 c.M. Als antenne is noodig enkele draad van 10 M., aan beide zijden geleerd. De toestellen zijn het toppunt van eenvoud en kosten nog geen f 150. Het woord „*stationnetjes*“ niet meer op. In dit gebied is ruimte genoeg voor de officieele stations.

Belangrijke uitvinding.
 Aneta (*Soer. Hbl.* 12 Nov. 3de bl.) vermeldt een belangrijke Indische uitvinding is gepatenteerd.

BRIEVENBUS - PRULLEMAND
 Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS - HUISKAMER OF KANTOOR
 Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!
 Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

KONINKLIJK ZOÖLOGISCH BOTANISCH GENOOTSCHAP

WORDT LID

VRAAGT PROSPECTUS TEN KANTORE
 BENOORDENHOUTSCHEWEG 2
 TELEFOON 11292 DEN HAAG

BONTMANTELS

Groote prijsvermindering van chique Bontmantels, in Venlen, Sirkel, Seal Electric, Bisam, Nerz Murrel, Persianer enz. Groote sortering echte Vossen vanaf 125.—. Mantels met bont gevoerd vanaf 1120.—.

Bontstellen in alle prijzen.

ATELIERS VOOR REPAREEREN EN MODERNISEEREN

JEAN PIEROT

88 VAN SWIETENSTR. DEN HAAG

GEVESTIGD SINDS 1903

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of publieken verkoop van geheele Inboedels,

raadplege men den Auctionair: **W. DOP - Tel. 34957 - DEN HAAG**

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Groote deining.

I.

Sedert het optreden van het nieuwe hoofdbestuur der Vereeniging „Boedi Oetomo” is de leiding dier organisatie gekomen in handen van krachtige zelfstandige jonge mannen, van wien het de vraag zal zijn of zij den eerbied voor die leidende en reeds enige jaren in Ned.-Indië bestaande vereeniging willen weten te handhaven.

Wie toch is verwonderd, zegt de schrijver van het artikel, voorkomende in de „Perniagaan” van Mei 1926, over het feit, dat het schip „Boedi Oetomo” op zijn weg nog al eens slingert en beklakt over een roerganger, die geen voldoende ervaring heeft om zijne passagiers in een veilige haven te brengen.

Boedi Oetomo is eene groote zelfstandige inheemse vereeniging, met een goeden naam, die aan natuurzaken leiding geeft en die de gevoelens in den draagt om het politiek systeem van den Engelsch-Indischen volksleider Ghandi in Ned.-Indië praktijk te brengen.

Die rol is eene zeer belangrijke, die personen draagt met rijke ervaring en doorkneet in politieke gelegenheden, opdat het schip, met een Ghandi in top, geen verkeerde richting neme of op een steen of ten gronde ga.

De vroegere bestuurders van Boedi Oetomo waren mannen op leeftijd van rijke ervaring en met gematigd optreden.

Het waren personen, die een politiek van vragenden en van afwachten wisten te volgen, wel wetende dat het volk nog niet rijp was voor een Ghandi-systeem en nog geen vertrouwen hadden in een Ghandi, dat toch ook zijne moeilijkheden en gevaren medebrengt.

Ten opzichte van het Ghandistelsel kan men niet zeggen dat zulk eene politieke gedragslijn onvoegzaam was, al werd men misschien in de praktijk zulk eene houding gedwongen.

Bij de uitoefening van het werk door Boedi Oetomo hebben de politiek en de critiek geleidelijk een steeds belangrijker plaats ingenomen, met het gevolg dat de sfeer in de vereeniging zoodanig werd veranderd, dat men den werkelijken toestand niet meer duidelijk zag.

Er ontstond eene deining, waarvan de heer Dwidjosewojo het eerste slachtoffer werd.

Lid van den Volksraad zijnde, verklaarde hij in het college geen vertegenwoordiger meer van Boedi Oetomo te willen zijn, doch hij wachtte de beslissing af welke ten deze door het Boedi Oetomo-congres zou worden genomen.

Het toenmalig hoofdbestuur was destijds ontbonden over die houding van den heer Dwidjosewojo en het was door de scherpe critiek, welke op het congres werd uitgeoefend, zeer onrustig in die samenkomst, waarbij duidelijk bleek, dat de jongere generatie niet meer gediend was van het volgen van het politiek van vragenden en afwachten.

Op dat congres, dat op 2 Mei 1926 te Soerakarta, het centrum van Java, werd gehouden, waren vele personen van de beweging en tal van Indoneesche intellectuelen tegenwoordig.

De voorzitter hield eene scherpe redevoering over de Europeesche en Aziatische politiek, welke zeer aandacht trok en die gevolgd werd door tal van andere sprekers, die allen hun eigen richting wilsbaar maken op zulk eene buitengewone hartstoechtelijke wijze als nog nimmer was tentoon gespreid.

De heer Dwidjosewojo was het doelwit der verandering, zooals wel verwacht werd, doch als conservatieve veeftaan zette hij zijne houding op afwachten uiteen, waarna een debat over de coöperatie volgde.

Met betrekking tot dit onderwerp wijst de schrijver op de rol die het nieuwe hoofdbestuur van Boe-

di Oetomo in die aangelegenheid, welke hij gevaarlijk noemt, heeft gespeeld.

Vele personen waren vóór de nieuwe orde van zaken, doch het aantal tegenstanders was ook niet gering en het eindresultaat was dat geen dadelijke beslissing werd genomen.

Wel bracht men andere denkbeelden naar voren, n.l.:

1e. onmiddellijke terugtrekking van de samenwerking met het Bestuur in zake de staatkundige aangelegenheden;

2e. hetzelfde na 10 jaren, gerekend vanaf den dag der beslissing van het congres;

3e. opbouw zonder politiek.

Tot dit laatste werd met groote opgewektheid door het congres besloten.

Het Europeesch bestuur met zijne vertegenwoordigers en de Europeesche Pers hebben natuurlijk eene andere meening over deze beslissing, terwijl het deze Pers is geweest, die niet in gebreke is gebleven de noodige bittere commentaren te leveren aan het adres van het bestuur van Boedi Oetomo en ook aan andere personen.

Zoo las de schrijver in de dikwijls toonaangevende „Locomotief”, dat de redactie van dat nieuwsblad thans de hoop opgaf van eene samenwerking tusschen Europeesch Bestuur en Boedi Oetomo, welke vereeniging toch altijd als bezadigd heeft bekend gestaan en tegenover welke organisatie de Regering, in het belang van land en volk, zoolang zij trouw en loyaal bleef, dikwijls hare sympathie heeft getoond.

De redactie betreurt dat plotselinge roeromgooien van Boedi Oetomo en zeker niet het minst nu die vereeniging niet officieel in den Volksraad vertegenwoordigd is.

Zij zal voortaan zelfstandig en op eigen risico haar taak moeten vervullen.

Terzake van de op het congres uitgeoefende scherpe critiek der sprekers op het Europeesch Bestuur, zullen de heeren Seamet als voorzitter, Ramelan als lid van het hoofdbestuur en eenige intellectuelen zich voor den rechter moeten verantwoorden.

(Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Christen-Generaal Feng Yü Siang.

II (Slot).

Volgens dezen predikant heeft generaal Feng Yu Siang veel gedaan in het belang van de ontwikkeling van China en was hij een zeer bekwaam organisator van het leger en tevens een goed aanvoerder in den oorlog.

Hij was een hard werker en dacht niet aan het behartigen van zijn eigen belang.

Hij wilde zich persoonlijk van alles overtuigen en bezag de zaken door zijne eigen brilleglazen.

Altijd was hij op het oefeningsveld en arbeidde dag en nacht om te zien of de militaire plichten werden nagekomen.

De door hem goed opgeleide officieren beschouwde hij als zijne aangenomen kinderen en bij hen was hij gelukkig op zijn plaats.

Doch toen hij zich vereenigde met andere generaals en het volksleger (Kuo Min Chun) tot stand bracht, ondervonden al zijne pogingen slechts teleurstellingen.

Zijne leiding had geen effect in de provincies, ook al was hij persoonlijk tegenwoordig.

Generaal Feng Yu Siang werd wel de Chineesche Cromwell genoemd en misschien waren daarvoor goede redenen, doch deze vergelijking is niet juist, in de eerste plaats al niet omdat Engeland in dien tijd in zijn omvang niet grooter was dan de provincie Sezwan en men de leiding van zulk een gebied niet kan vergelijken met de leiding die geheel China vraagt.

Bovendien kan men de bevolkingsterkte van Engeland van toenmaals niet vergelijken met die van China thans en waren de politieke problemen van geheel anderen aard.

De politiek van Cromwell was zuiver Engelsch, terwijl de Chineesche politiek reikt naar de protocollen, die tot schade strekken van land en volk.

Generaal Feng Yu Siang draagt Sovjetgeurtjes bij zich en is een helper van Sovjet-Rusland.

Dat is de reden waarom zoovele partijgroepen in China, die het land op andere wijze willen groot maken, niet meer van hem zijn gediend.

SCHOENMAKER Blijf bij je leest!

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

Voor de a.s. feestdagen
Fruitmanden in alle prijzen
 naar keuze opgemaakt bij
J. F. EVERSMANN - DEN HAAG
 Fruit-, Groenten en- Conservenhandel
 Edisonstraat 139 Telefoon 37073
GRATIS THUISBEZORGD. ZIET DE ETALAGES

F^A A. DE VRIES
 Drogist

Verplegingsartikelen

Kerkstraat 98 Telefoon 157
 HILVERSUM

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de atwerking hoofdzaak en te veel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Doeltreffende

reclame vereischt

groote

publiciteit

L. DE HOOGH

ASSISTENT-APOTHEKER

voorheen Chef „Eenhoorn-Apotheek te Amsterdam

DROGISTERIJ

Columbusstraat 40 Tel. 34703
 'S-GRAVENHAGE

Die groepen wenschen ontwikkeling van het nationaal en niet van het internationaal gevoel, waarnaar generaal Feng Yu Siang streeft.

Diens val te Peking beteekende de val van den Sovjetinvloed in China en de overwinning van Japan en Engeland, welke landen door de Russische actie, met hulp van generaal Feng Yu Siang, werden bedreigd.

Wanneer men den telkens opblaienden strijd in China eenigszins dieper beschouwt, dan komt men toch tot de overtuiging, dat die strijd niet door het volk wordt gewenscht, doch dat hij wordt opgewekt door vreemde invloeden en vreemden druk.

De feiten der laatste tijden bevestigen die meening.

Toen president Tso Kun, als hoofd van de republiek, van zijne waardigheid was ontheven, had generaal Feng Yu Siang, gesteund door Russische invloeden, het gezag te Peking in handen en nam Tuan Chi Yui op den presidentszetel plaats.

Die overwinning van generaal Feng Yu Siang beteekende tevens de overwinning van Rusland in de Chineesche politiek, met dit gevolg dat de haat tegen de vreemdelingen van de zijde van het volk in belangrijke mate in omvang toenam en de studentenbeweging ontstond, die ten doel had te protesteeren tegen de protocollen der vreemde mogendheden.

Zelfs kan men zeggen dat de leiding van Japan en Engeland op dat oogenblik tot een minimum was teruggebracht, terwijl bij de toepassing van de bevolen boycot van Japansche en Engelsche goederen duidelijk bleek hoe die maatregel de Japansche en Engelsche Regeeringen ontstemde.

Ook zag men de roode beweging groeien, hoofdzakelijk te Canton.

Kan men derhalve zeggen dat generaal Feng Yu Siang, of liever Rusland, de Japansche en Engelsche leiding in Noord- en Zuid-China wist te stuiten, het natuurlijk gevolg van dien toestand was, dat van de zijde dier regeeringen tegenmaatregelen werden genomen.

Door daadwerkelijken steun te verleen aan generaal Wu Pei Fu wist men de leiding van generaal Feng Yu Siang te drukken, ontstonden opnieuw ernstige verwickelingen tusschen de verschillende partijen en kreeg Japan, met hulp van generaal Tsang Tso Lin, zijn invloed in Mantsjoerije terug.

De oorzaak van dien slechten afloop van zaken voor generaal Feng Yu Siang is een gevolg geweest van zijne bemoeiingen met het volksleger en met andere generaals.

Ware hij zelfstandig gebleven, dan zou zijn weerstand niet gemakkelijk te overwinnen zijn geweest.

Hij was gedwongen zijne energie te verdeelen en had dikwijls te doen met ongedisciplineerde troepenmachtten.

Generaal Feng Yu Siang heeft zich derhalve in vele opzichten vergist, tot schade van China.

Door den president Tso Kun te doen vervangen door president Tuan Chi Yui, wilde hij aan de Protocol Mogendheden het bewijs leveren, dat een gematigd bestuur in China mogelijk was.

Thans is de naam van generaal Tsang Tso Lin op aller lippen, ook van den vreemdeling, doch ook het licht van deze ster aan den politieken hemel zal op zeker oogenblik verduisteren, evenals dat van generaal Wu Pei Fu, die geleidelijk meer en meer de gunst van een deel van het Chineesche volk geniet.

Vele moeilijkheden zal China moeten ondervinden, alvorens in dat land eene volkomen republiek zal gevestigd zijn, overeenkomstig die van de Vereenigde Staten van Amerika en van Frankrijk.

Oost- en West-Ind Literatuur-Overzicht.

Nederlandsch-Indië Toeristentand!

Het 18/25 Dec. N^o. van „Holland Express”, het alijd interessante weekblad van Lindeman's Reizenbureau te 's-Gravenhage, bevat onder bovenstaand opschrift eene opwekking tot een bezoek aan Oost-Indië, welke o.i. verdient in ruimer kring bekend te worden gemaakt. Meenende in den geest van den schr. te handelen, nemen we daarom het stuk nagenoeg onverkort over.

Trekt Nederlandsch-Indië u niet? Voelt gij er niets voor, zelf eens te gaan zien naar dat uitgestrekte eilandrijk, hetwelk door de kloekheid, de schranderheid, het durven en het inzicht van uw voorvaderen, eeuwen geleden tot een overzeesch

Belastingen

(Nederlandsche en Indische)

W. VAN MAANEN, Oud t. Inspect. Dir. Bel.
P. TADEMA, Gedipl. Accountant
 BELASTINGCONSULENTEN.

AMSTERDAM

Prinsengracht 644
 Tel. 37734 (2 lijnen)

ROTTERDAM

Boymansstraat 4
 Tel. 10589

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

deel van het eigen vaderland werd gemaakt sedert de voorraadschuur der geheele wereld is geworden. Voorraadschuur der geheele wereld. Specerijen, genotmiddelen, voedingsmiddelen, metalen, hout en dan ook de twee hefboomen der moderne ontwikkeling en beschaving, petroleum en rubber levert Nederlandsch-Indië op.

Doch het behoeven niet alleen overwegingen economischen en materieelen aard te zijn, die naar Indië trekken. Indië is toeristenland. Het het door zijn wonderschoone natuur en het is door zijn bevolking, zijn cultuur, zijn monumenten en zijn kunst.

Het eiland Java zal den ontwikkelden toeristen maanden kunnen boeien. De sportman zal in de zuidelijke provincie van den Preanger gelegenheid vinden om op grof wild te jagen. De bewonderaar van verheven bouwkunst en de liefhebber van oude kunst en oude beschavingsvormen, zullen een bezoek van exquis genot vinden in het bezoek aan de bouwvallen der Hindoetempels van Prambanan en den Boeroeboedoer. Belangstellenden in de ethnografie zullen in de wijken der inboorlingen, de kampongs in de Javaansche dorpen, in de Maleische gemeenten en de Chineesche nederzettingen een rijk en onuitputtelijk veld van studie vinden.

De geoloog zal in bewondering staan over de majestueuze keten van vulkanen, werkzame en uitgewerkte, welke zich als een ruggegraat door het midden van het eiland, van Oost tot West uitbreidt, en aan den man van de wetenschap een overtroffen serie van kraters tot onderzoek biedt. Te Buitenzorg, op een uur afstand van Batavia, de hoofdstad van Java, vindt de botanicus den grootsten en meest beroemden plantentuin van de gehele wereld tot zijn beschikking, een park waar eenige tienduizenden soorten van boomen en planten zijn te bewonderen. En overal op het eiland zal de natuurliefhebber tafereelen van onovertroffen schoonheid en grootscheheid aantreffen.

Dank zij het bergachtig karakter en de verspreide heuvelstations kan de bezoeker van een keuze doen uit klimaatstreken welke het voor zijn gestel zijn. In eenige uren kan hij de tropische zone voor de gematigde verwisselen, van Batavia tot Sindanglaja, 3500 voet boven zee, en van Soerabaja naar Tosari, 5775 voet boven zee, de koele lucht der gematigde zone gaan inademen.

Daarbij is Java uitmuntend van hotels voorzien, heeft prachtige wegen, een beschaafde Europeesche bevolking en een Inlandsche bevolking, die u in menig opzicht door haar fijn gevoel, de rhythmische en waardige schoonheid van haar bewegingen en haar eigen, haar persoonlijke karaktertrekken zal aantrekken en vaak tot bewondering brengen.

Nederlandsch-Indië is toeristenland geworden. Uitstekende stoomvaartverbindingen zorgen voor een veilige en geriefelijke reis. En in Nederlandsch-Indië zelf zijn tal van spoor- en tramwegen, goederen auto-wegen en auto's en in menige streek dien ook het paard nog zijn nuttigen dienst.

Vakblad voor Biologen.

Blijkens een overzicht in de „N.R.Ct.” bevat het Dec.-Nr. van bovengenoemd tijdschr. o.m. een rapportage van H. J. Lam, over de resultaten van een botanisch onderzoek van de Talaud-eilanden en Morotai. Op Talaud werd als voorloopig resultaat verkregen dat de flora daar zeer veel verwantschap vertoont met die van de Philippijnen en van Noord-Celebes; een kort onderzoek op Morotai was voornemens om vast te stellen dat de flora van dat eiland niet de minste overeenkomst met die van Talaud vertoont, maar geheel aansluit met die van Nieuw-Guinea (lijn van Weber). De zoölogische resultaten geven hetzelfde aan.

Een monographie over Lais.

Als 2e Stuk van Deel 66 der Verhandelingen van het Kon. Bat. Genootschap van K. en W. is verschienen eene uitvoerige beschrijving van de onafhankelijke afdeeling Lais in de residentie Bengkoeloe (Celebeskoelen).

Na een aardrijkskundig overzicht te hebben gegeven, vermeldt de schr., Controleur P. Winkler, ethnografische, historische en andere bijzonderheden over de oorspronkelijke bewoners, de djangers, en hun middelen van bestaan. Daarna wordt de rest van de bevolking aan een korte beschouwing onderworpen. Volgende hoofdstukken handelen over het bestuur, rechtswezen, belastingen, onderwijs, politieke toestand enz. Ten slotte

P. VAN DEN BERGE
Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage
Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden,
Gaskachels, Tuin- en Gaslangen,
Lood- en Zinkwerker. 5299
Groote Reparatie-Inrichting

MAX POOL
POSTZEGELHANDEL
KORTE POTEN 25 — DEN HAAG
TELEFOON 16722
INKOOP — VERKOOP
POSTZEGELVEILINGEN 5307

Firma W. H. DE RUITER
1e Obrechtstraat 76-78 b/d Wald Pyramontkade
GEVESTIGD 1893 — TELEFOON 32581
Wijnen, Gedistill., Bieren en Bronwater.
PUNCH !!!
Sedert 33 jaar de renommée van ons huis
De Ruiters Punch onovertroffen
NEEMT PROEF 5281

enige Bijlagen, waaronder een Maleisch-Redjang-
sche woordenlijst.

Economisch-Statistische Berichten.

Het Nr. van 15 Dec. brengt het eerste gedeelte
eener beschouwing van Ir. J. H. G. van de Graaff
over het zeehaven-vraagstuk te Semarang. Een
vraagstuk met een lange lijdensgeschiedenis, dat
omgevend volle belangstelling verdient, al ware
het slechts om het feit dat de bestaande, vrij ge-
weerde haven, een achterland met pl.m. 9 miljoen
zielen moet bedienen.

De hr. A. E. Reynst vestigt er de aandacht op
dat in begin Dec. van het jaar 1826 het eerste
China theezaad in den Plantentuin te Buitenzorg
kieming werd gelegd, zoodat het thans juist een
eeuw geleden is, dat de thee als cultuurgewas in
Indië haar intrede deed. Aanvankelijk gedre-
ven door het Gouvernement, bleef de exploitatie
vrijwel onopgeleverd en besloot de Regeering in 1864
de verdere exploitatie aan het particulier initiatief
te laten. Door taai volharding en energie
toen het bedrijf gaandeweg een dusdanige
omvang genomen, dat er thans in Indië niet minder
dan 289 ondernemingen bestaan, welke gezamen-
lijk in 1925 ruim 100 miljoen K.G. thee uit-
voerden!

Missie- en Zendingperiodieken.

Onze Missiën in Oost- en West-
Indië. Dec. '26. De Padangramp, door P. fr.
Antonius Driessen. — De Padangramp en de
missie, door M. Brans. — De Hakka-Chineezers van
Sumatra, door P. Aloysius. — De Suriname op-
dracht der Katholieke Missie van Suriname op 31
Dec. 1925. — Borneo en het tooneel (der Chinees-
en), door Br. Rufinus. — Gaan naar Indië? door
E. A. van Arcken. — Drie vragen over Artikel
Reg. Regl. — R.K. Indische leergangen.
De Java-Post 5 Nov. '26. Artikel 123. Een
nieuw gezichtspunt? door W. Burer. — Van Cele-
bes naar de Molukken, door O. H.
Banner. 4 Nov. '26. Schetsen uit het leven
van Ludwig Ingwer Nommensen, den Apostel der
Molukken, door J. H. Hemmers (vervolg). — Van
de Molukken tot christen, door Dr. A. C. Kruyt (vervolg).
Berichte der Rheinischen Mis-
sions-Gesellschaft. 1926, No. 12. Ein Kirch-
tag und Missionsfest auf Nias, von Miss. Noll.
De Katholieke Missiën. Dec. '26. Waar
om zes jaar ploeter (vervolg), door G. Schoor-
mer. (Mededeelingen over de bevolking in
Java, Flores, met schitterende afbeeldingen in
verdiepdruk).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Wettelijke inhoud van No. 19 (6 Nov. '26).
Uitslagen van eenige bemestingsproeven met
guano, door L. Koch en M. van der Meer. — De
Nederlandsche Planterskring.
No. 20 (13 Nov.). Zaaingselectie bij cassave,
door L. Koch. — De klap. (Beschouwing over het
aan van werklieden op ondernemingen door
de geëmployeerden). — De betelnooi-industrie.
Het rubbervraagstuk. — Het Koloniaal Instituut
en het Nederlandsch belang, door Mr. J. Gerritzen
ontleend aan de Ind. Mercurus. — De Ned-
Indische rubberuitvoer.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud der November-afl.: Een en ander
over het nieuwe bergeschut (met afb.), door J.
van der Meer. — Voorbeeld van een meerdaagsche oefening
in inheemsche verzetslieden, door E. J. Geldrop.
Een beschouwing naar aanleiding van het
artikel: „Over opleiding in het algemeen en schiet-
opleiding in het bijzonder”, door H. T. Rooswinkel.
Eene tactische reglementstudie betreffende
de Compagnie en de Sectie, door A. van de Water-
ing van de politie politie-ele taak, door Camurs.
Over en uit den werkkring van den civiel en
militair bestuurder (vervolg), door P. W. F. Ka-
rds (met kaartje).

De Mijningenieur.

In het Nov.-Nr. vestigt ir. L. J. C. van Es de aan-
dacht op „Oude exploratiewerken in Zuid-
Indië”, waarop vroeger mijnconcessies zijn
verleend geweest. De schr. bezoekt (bij een geologi-
sche verkenningstocht in diezelfde streek) be-
reidde terreinen en geeft nu een beschrijving van
er zich bevindende ertsgangen. — Ir. L. H. Krol
schrijft over „de verzorging onzer mijnbouwkundig-
geologische onderzoekingen met geneesmiddelen”.

waarbij blijkbaar nog al het een en ander te ver-
beteren valt. — De overige inhoud bestaat uit uit-
treksels van verslagen van part. mijnbouw-onder-
nemingen, overzicht van tijdschriften, enz.

De Indische Post.

Het Nr. van 6 Nov. wijdt een hoofdartikel aan
„Het verloren vertrouwen ter Sumatra's Westkust”.
Schr. komt tot de conclusie, dat in wezen de West-
kuster-woelingen van een ongevaarlijk en weinig
onrustbarend karakter zijn. Het gaat om niet
ergers, dan dat er onze beproefde bestuursmetho-
den de laatste jaren wat afgezaakt schijnen, plaats
hebben gemaakt voor een beleid van sleur of pro-
motiestreberij; oogendienst, waar tucht moest
heerschen. Wat voor het herstel noodig is, is een
injectie van het aangelaste organisme met een
dosis van de beide elementen: zedelijke kracht en
integriteit. Vooral schijnt geen Regeeringscommis-
saris van noode die, om copie voor een rapport, den
opstandigen, maar gladden Minangkabauer ge-
wichtig komt vragen, of ze niet ook misschien zich
wel over iets te beklagen hebben. En evenmin een
slim en diplomatiek doende „Belangen-behartig-
ing”, — surrogaat van Bestuur, waarvan het in
Indië al overloopt, juist als in alle landen waar de
boel staatkundig mis loopt.

Verder bevat dit Nr. o.a. een beschouwing over
het Koloniaal Instituut te Amsterdam, door J. F.

De Indische Mercurus.

No. 50 (15 Dec.). Naar aanleiding van een Ru-
ber-Symposium, door Prof. Dr. P. van Rom-
burgh. — Rubberwetenschap en rubberindustrie
in Amerika. Voordracht gehouden in het Kol. Insti-
tuut, door Dr. A. van Rossem. — De economische
betekenis van het vee van Ned. Oost-Indië en de
Regeeringszorg er voor (ontleend aan een voor-
dracht van den hr. J. Sibinga Mulder). — Kina en
kinine in Ned.-Indië. — Kleine mededeelingen. —
Financieele berichten en verslagen, zooda mede
de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Han-
delsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente
literatuur over cacao, kina, koffie, tin, tabak en
thee.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van deel 66, afl. 5. Aanteek-
ningen betreffende Filaria-onderzoek onder ver-
schillende bevolkingsgroepen in Ned.-Indië, door
Dr. H. C. Gomperts. — Die Selbstheilung der
Lepra, von Dr. P. Bargehr. — Diphtherie-immuni-
teit bij Javanen, reactie van Schick, door Dr. E.
Smits. — Droge vaccine, door Dr. L. Offen. —
Voorkoming van pokken, door Dr. Ch. W. F.
Winckel.

De ontdekking van het Pujai-geheim. Carai-
bische legende, door A. A. Penard. (De Periskoop,
20 Nov. 1926).

Overzicht van de productenmarkt op Java en
Madoera gedurende het 3e kwartaal van 1926 (ver-
volg). — Overzicht van den uitvoer van enkele
producten uit de Buitengewesten gedurende het
eerste halfjaar van 1926. (Korte Berichten, 12 Nov.
1926).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-
Chineesche pers. No. 46, 13 Nov. '26. (Bureau voor
de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden
te Weltevreden).

Departement van Financiën in Ned.-Indië.
Opiumfabriek. Jaarverslag over 1925. (Weltevre-
den, Landsdrukkerij).

De landbouwexportgewassen van Ned.-Indië in
1925. (Mededeelingen van het Centraal Kantoor
voor de Statistiek, No. 38).

Die Unruhen auf Java, von C. Fink. (Koloniaale
Rundschau, 1926, Nr. 12).

Suriname.

Onlangs deelden wij het een en ander mede over
de katoen-cultuur in Nickerie. Wij ontleenen nu
aan de N. R. Ct. van 19 December, Ochtendblad A,
het volgende bericht:

„In de Groene Amsterdamer deelt de heer Sa-
bel mede, dat er ook van Nederlandsche zijde de
noodige stappen gedaan worden om tot oprichting
van een katoenonderneming in Suriname te komen.
De heeren J. O. Spakler en H. van Waveren, vroe-
ger aan de Anderson-onderneming verbonden, koos-

TE KOOP
VILLA'S GEBOUWD
aan den Nieboerweg, Laan van Poot, Dr. v. Welylaan.
VILLA'S IN AANBOUW
aan den Waalsdorperweg, van Voorschotenlaan.
VILLA'S NOG TE BOUWEN
van Bepwaerderweg, van Mandricstraat,
van Ammerslaan.
Prijzen van f 10.000 tot f 50.000. **Bouw 1e klas.**
Alle inlichtingen te bekomen:
J. v. GEMERT & Zn., {Tel. 35350, Valkenboschk. 277.
{Tel. 35437, Herschelstraat 19.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten
Directeur **A. VAN BOXTEL**
Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
Telefoon van 9-12 10733
ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-
Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke
Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor
verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge,
Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter
en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester
Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas,
Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur,
Stoker centrale verwarming, Knecht van
de apotheek en ander Personeel voor Zieken-
en Weeshuizen, waaronder ook gediplo-
meerde Verplegers, Controleurs en Wakers
voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegra-
fisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder
geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten
Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aan-
vragen om personeel, zoowel hier te lande als in
Ned. Oost- en West-Indië.

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM.

Gestort Kapitaal / 80,000,000..
Statutaire Reserve 21,117,340..
Buitengewone Reserve 22,660,000..

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Translerten.
— Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en
Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Depositos'.
— Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. —
Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten
Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor
grote administraties.

ALG. HAAGSCHE EFFECTEN HANDEL BEZUIDENHOUT 131A, DEN HAAG

Hoek BEZUIDENHOUT, TELEFOON 72821

Gratis adviezen betreffende Speculatieve en
Beleggingsfondsen Toezending v. Brochure:

„SPECJLEEREN MET BEPERKT RISICO”
op aanvraag.

**Gedurende Beurstdtijd ontvangst der
Koersen van de Amsterdamsche
Beurs per RADIO.**

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

DE KUNST VAN ADVERTEEREN

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich
bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en
dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen.
Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets
vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter
zijn dan andere en waarom.

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje
zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen over-
tuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan
bij uw concurrenten.

SNELLE OPLEIDING VOOR DE PRACTIJK-DIPLOMA'S BOEKHOUDEN

Speciaal voor Indische
Verlofgangers

Spoedopleiding in 6 à 9 maanden

Twee uur les p. week. Lesgeld f 20.- p. mnd.

J. W. AUDIER Jzn.

Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden

Achterom 68 Telefoon 16423

(één huis vanaf de Passage)

'S-GRAVENHAGE

J. VAN BUUREN

APOTHEKER
KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN
TEL. 50105

teren n.l. het voornemen een naamloze vennoot-
schap voor dat doel op te richten, die aanvankelijk
met een bescheiden kapitaal van f 300.000.— zal
werken, maar daarmee toch reeds 1200 akkers in
cultuur kan brengen (1 akker = $\frac{3}{7}$ H.A.).

Blijkens een accountantsrapport zouden na drie
jaar deze gronden geheel in cultuur zijn en daarvan
een oogst van 480.000 K.G. worden verkregen. Reeds
na twee jaar, wanneer dus nog slechts een deel der
gronden in cultuur zouden zijn, zou na voldoende
afschrijvingen een winst van circa f 100.000.—
gecalculeerd kunnen worden.

De mogelijkheid bestaat de onderneming verder
uit te breiden met 2500 akkers, doch daarvoor zou
de geheele opzet der vennootschap natuurlijk groot-
ter moeten worden.

De afzet van het product is in ieder geval ver-
zekerd. Zoolang de productie nog niet groot ge-
noeg is om daarmee aan de open markt te kom-
men, kan zij aan een der te Nickerie gevestigde
Amerikaansche maatschappijen worden verkocht
en wel per oogst tegen een te voren vastgestelden
prijs. Een dergelijk arrangement biedt vele voor-
deelen. Immers kan de maatschappij dan op vaste
inkomsten rekenen, terwijl zij tevens over een
ruime kaspositie zal kunnen beschikken, daar zij
dan niet behoeft te wachten, totdat de verschepte
partijen in Amerika of Engeland verkocht zijn. Ook
zal zij dan voorloopig geen eigen ginbedrijf behoe-
ven te hebben, zoodat kapitaalsuitgaven en exploi-
tatiekosten daarvoor niet noodig zijn.

Daar het Engelsche katoenconcern, gelijk gezegd,
100.000 balen per jaar gebruiken kan en de tegen-
woordige productie aanzienlijk geringer is, zal de
Amerikaansche Anderson-onderneming, die met
dat concern in relatie staat, gaarne de productie
der op te richten Nederlandsche maatschappij wil-
len afnemen, aangezien het haar belang is een zoo
groot mogelijk quantum katoen te verscheppen en
door zoo groot mogelijke productie de kosten van
haar ginbedrijf zoo laag mogelijk te houden.

In „De Telegraaf” van 15 December, vierde
Avondblad, een artikel onder het hoofd „Waarom
dit talmen?” terwijl Suriname en Nederland op het
initiatief der Regeering wachten en de wereld op
den uitkijk ligt.

„Het mag zeker vervreemding wekken — aldus
het blad — dat de minister van Koloniën in de
memorie van toelichting der Surinaamsche begroo-
ting met geen woord gerept heeft van het reeds in
Juli door den Ondernemersraad van Suriname in-
gediende rekest ter opheffing van Suriname uit zijn
haast chronische malaise. Het is bevreemdend, dat
de minister, die tijd genoeg had dit stuk te bestu-
deren, althans niet in groote trekken zijn houding
tegenover de daarin vervatte voorstellen heeft ken-
baar gemaakt. Het is bevreemdend, dat een adres,
dat zoozeer getuigt van grondig onderzoek en grond-
dige voorbereiding, dat zoozeer aandringt op spoed,
dat allen waarborg geeft voor ernst en degelijkheid,
dat dit adres door den minister genegeerd schijnt
te worden en dat eerst de dringende vragen in het
Voorloopig Verslag een beginselverklaring zullen
moeten uitlokken.

Wij kunnen toch nauwelijks denken, dat de Re-
geering ten aanzien der praktische denkbeelden van
het rekest haar meening nog niet gevormd zou
hebben. Of is het vrees voor te felle oppositie, die
haar ervan terughoudt, openlijk partij te kiezen
voor dit geneesmiddel uit ondernemershand?

Aan alle bevoegde zijden heeft het rekest een
gretig onthaal gevonden. Pers en autoriteiten heb-
ben warm de voorstellen aanbevolen. Men beseft
dat zij ultimum remedium zijn en dat de toepas-
sing met bekwamen spoed zal moeten geschieden.
Waarom zwijgt de regeering?.....

Wanneer dit blad verschijnt zal de Memorie van
Antwoord betreffende het Voorloopig Verslag der
Tweede Kamer over de Surinaamsche begrooing
voor 1927 er waarschijnlijk zijn en zal men het
standpunt der Regeering kennen.

Wij laten hier nog het slot van het Telegraaf-
artikel volgen:

„Wij schreven reeds te dezer plaatse: Nederland
moet voorzichtig zijn in zijne koloniale politiek. Be-
geerige buitenlandsche oogen letten nauwkeurig op
ons doen en laten, zullen niet schromen, onze ko-
loniale fouten (die met betrekking tot Suriname
waarlijk niet gering zijn) te ver rooten en aan de
kaak te stellen. Suriname is een schromelijke fout
gewees. Wij zelf hebben die fout goed te maken.
Laten wij dit thans aan anderen over, laten wij ons

Dr. RABINDRANATH TAGORE Het Centrum der Indische Cultuur

PRIJS f 0.60

N.V. „ADI-POESTAKA” - 'S-GRAVENHAGE

verdringen (en de kans is groot, wanneer niet
stond wordt ingegrepen), dan is dit een anti-na-
taal verzuim, dat ook onze Oost-Indische Koloniën
op de waagschaal kan stellen.

De wederopbouw van Suriname zal thans van
ondernemers moeten uitgaan. Staatsexploitatie
zoo veel mogelijk achterwege blijven; door
wordt kapitaal doorgaans niet aangetrokken. Men
denke aan het treffende voorbeeld van Zuid-Afrika.
Men denke ook aan den Spoorweg en aan „St.
wijk”!). Doch wel verwachten wij thans van de
geering, dat zij den weg moet banen, waarover
ondernemersinitiatief Suriname naar een betere
komst zal leiden. Het woord is thans aan de
geering. De wereld ligt op den uitkijk!”

Er zullen onder onze lezers enkelen zijn, die
herinneren dat wij niet zoo heel lang geleden
artikel in de „Vragen des Tijds” bespraken, wa-
van de schrijver de Fransche koloniën in
Indië aan de Vereenigde Staten wilde afstaan
delging van de Fransche oorlogsschuld aan de
eenigde Staten. Wij zeiden toen dat Frankrijk, even-
min als Engeland, aan afstand van Koloniën
In „De Telegraaf” van 17 December, eerste avon-
blad, vinden wij nu een correspondentie uit Parijs
handelende over het rapport van Léon Archimbaud,
namens de financieele commissie der Fran-
sche Kamer.

Het is hier de plaats niet dit belangrijke rap-
te bespreken. Wij willen er slechts uit aanhan-
wat de rapporteur schrijft over het verkoopen
kolonies:

„Kan men een kolonie verkoopen? zoo vraagt
heer Archimbaud zich vervolgens af. Hij onderzoekt
dan den bekenden verkoop in 1803 van Louisiana
door Bonaparte aan de Vereenigde Staten voor
millioenen francs, betoogende dat Napoleon daar-
alleen is overgegaan, omdat hij die kolonie
reeds als verloren beschouwde en wilde verlaten.
ren, dat de Engelschen zich er meester van zou-
maken. Deze overdracht kan daarom volgens
ver nooit als precedent aangehaald worden en
niet te vergelijken zijn met een eventueelen
koop van de Antillen — waar in 1649 door den
ning de eerste Fransche gouverneur benoemd was
— die wel eens als mogelijkheid voorgesteld is
betaling van de schuld aan Amerika.

De heer Archimbaud herinnert aan de woorden
die verleden jaar door den minister van Koloniën
Léon Perrier, in de Kamer in antwoord op de-
lijke geruchten uitgesproken zijn: „Nooit, op ge-
enkel oogenblik, onder geen enkelen vorm, in ge-
enkele omstandigheid, is een dergelijke hypothese
in het oog gevat en nog minder besproken. No-
welke ook de moeilijke uren mogen zijn, welke
nog zullen door te maken hebben, zal zij een
kele minuut in de gedachte van de regeering
komen. De koloniën, alle koloniën, vormen een
tegreerend deel en zijn onafscheidelijk van het
derland.”

Evenmin als van den verkoop van een kolonie
— welke uitdrukking „als een non-sens dient
bannen te worden” — kan volgens den heer
chimbaud ooit gedacht worden aan elke
dracht, in welken vorm ook, van een koloniaal
zit, waarbij inbegrepen de mandaatsgebieden,
zooover Frankrijk althans, wat de laatste betref-
zijn mandaat daarover naar tevredenheid van
Volkenbond uitoefent.”

Mr. Dr. van Gybland Oosterhof, die een reis
Suriname heeft gemaakt, schrijft in „De Na-
lander”:

„Een Fransche boot kan toch niet met een
derlandsche vergeleken worden. Zulks ligt niet
het bediendenpersoneel, hetwelk in het algemeen
belcefd, vriendelijk en bereid om te helpen is.
wijl ook de tafel, die in Parijschen trant
klaar gemaakt, en waarbij men nog een flesch
toe krijgt, ook niet te wenschen laat. De fout
hem voornamelijk in de Fransche organisatie,
bekende Fransche gebrek. Het oog van den mees-
en er wordt niet gedurig toegezien of b.v. de gans-
van het schip netjes en schoon worden gehouden
zooals dat op de Nederlandsche schepen geschiedt.
Wat de hut betreft, hoewel men mij daaromtrent
booze voorspellingen had gedaan, moet ik toege-
dat deze netjes in orde was, doch wat het ge-
als geheel genomen aangaat, had men het ge-
dat de zaak niet af was. Zoo had de „Flandre”

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië
Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Tel. 31290 en 35290
CURACAO CARACAS
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

rende de geheele reis slagzij, door een fout in het
of ballasten van het schip."

Wij vestigen de aandacht van de vele vrienden
en wijlen den heer van Kol in Suriname op het
niet verschenen nummer van „De Ingenieur”,
waarin de heer van Sandick van Kol herdenkt.

in het Kerstnummer van de „Strijdkreet” een
artikel over het Leger des Heils in Suriname.

Curacao.

Salarisherziening.

ons blad van 2 Sept. i.l. deelden wij mee des
voorstellen aan den Kolonialen Raad tot
van de salarissen der hoofdambtenaren.
ongunstige Voorloopig Verslag vindt men in
22. De Minister heeft nu den gouverneur het
stel laten terugnemen en zal dezen een ander
stel laten indienen, waarbij dezelfde gedrags-
gevolgd wordt als ten aanzien der overige lands-
gevolgd is.

Politiehervorming

een voorstel tot wijziging der begrooting voor
is nader uitgewerkt het plan van den minister
richting der politie. Wij ontleenen daaraan
volgende.

de militaire bezetting zal na de reorganisa-
vertrouwen zoowel de taak van de thans
burgerpolitie als die van het tegenwoor-
garnizoen moeten worden opgedragen.
merkte van deze bezetting zal dus zoodanig
zijn, dat de goede gang van zaken bij de
dienst gewaarborgd en het beheerschen van
wendigen toestand, ook bij ernstige rustver-
gen, onder alle omstandigheden volstrekt ver-
is, welke beide eischen ook de lijn aangeven,
het personeel zal worden afgericht en opge-
reorganisatie bedoelt te brengen een mili-
politiekorps, bestaande uit uitstekend ge-
en gedisciplineerde soldaten, die tevens
zakelijk, deskundig en zonder aanzien des
zullen kunnen optreden bij de uitoefening
politiedienst en die zoowel individueel als
groot verband, desnoodig, een juist en gepast
van hunne wapenen zullen kunnen maken.
in dien naam de dubbele taak duidelijk tot
komt zal het korps den naam dragen van
„polietroepen”. De samenstelling van het korps
zijn: 1 kapitein, 2 luitenants, 1 adj. onderoff. of
majoor administrateur, 1 sergeant of ser-
majoor stafhoornblazer, 4 sergeanten-majoor
nateur, 1 fourier, 1 sergeant-onderwijzer, 1 ser-
geweermaker, 16 sergeanten, 20 brigadiers,
fuseliers waarvan 20 speciaal voor werkdien-
zijn bestemd, 1 burgerkleermaker."

halve hun militaire bezoldiging krijgen de
van het politiepersoneel een toelage, van
tot f 2.— per dag, afhankelijk van ijver,
betrachting en studiezijn.

bezit van in te stellen diploma's brengt een
voering der toelage met zich.
plaatsing bij de politietroepen komen in de
het plaats in aanmerking militairen, behoorende
garnizoen, voorzover zij daartoe geschikt
geen zijn; daarna burgeragenten, die voor
geschikt worden geoordeeld en in mili-
dienst wenschen te treden, zoodra aan te
personeel uit de burgermaatschappij, bij
voorheen in militairen dienst geweest zijn,
het algemeen worden slechts aangenomen
men, die kunnen worden gevormd tot vlotte,
en gezonde militairen, van voldoende beva-
vermogen, gunstig uiterlijk, goede houding,
en van een gunstig karakter. Het is onge-
acht thans in Curacao dienenden uit te sluiten
omdat zij gehuwd zijn, doch overigens zal
aanneming van ongetrouwde geschie-
niet wordt voorgesteld over te gaan tot
bouw voor de uit te zenden marechaussée's,
25 stuks, te bouwen op Steenrijk. Het wo-
voorzieningen, zegt de minister, eischt zeer bijzon-
den een zeer nadeeligen invloed kan uitoefe-
op de onpartijdigheid der politie. Reeds eerder
aangezet waarom politiemilitairen met hun
niet steeds daar kunnen wonen, waar een

burger zich zal kunnen vestigen; de betrekking
van het hoofd van het gezin stelt ten deze eischen,
waarvan niet straffeloos zal kunnen worden afge-
weken.

Over de kosten wordt gezegd:
„Het wordt billijk geacht dat Curacao, behalve
de eigenlijke politieuitgaven, ook een deel der kos-
ten van de bezetting als zuiver militair korps voor
hare (zijne?) rekening neemt, omdat deze bezetting
vrijwel uitsluitend zal worden aangewend voor
politieele werkzaamheden. Deze bijdrage ware als
overgangsmaatregel voor 1927 te stellen op 25 pct.
der uitgaven ten laste van hoofdstuk XI der Staats-
begrooting, om daarna, te beginnen in 1928, te wor-
den gesteld op 50 pct. van die uitgaven. Voor 1927
zal dus op de Curaçaosche begrooting moeten
worden gebracht 25 pct. van f 326.700.— zijnde
f 81.675.— benevens f 151.050.— voor zuiver poli-
tioneele uitgaven voor het eiland Curacao, vermeer-
derd met f 35.200.— voor aanschaffing van mate-
riaal en f 213.207.— voor woningbouw.

Amigoe di Curacao.

La Cruz van 17 Nov. i.l. meldt, dat Pater P. J.
Verriet, Pater Euwens als redacteur van de *Amigoe*
is opgevolgd.

Scheepvaart.

Hetzelfde blad schrijft, dat in October zijn bin-
nengekomen 269 stoom- en 131 zeilschepen. In 1926
zijn tot 31 Oct. deze cijfers: 2393 en 1323.

Uit den Verrren Vreemde.

De voorstellen der Volkenbondsmantaten-commissie.

is met de voorstellen van de commissie der
V. B.-mandaten, waarover wij in 't Nr. v. 9 Dec.
schreven, toch nog eenigszins anders verlopen
dan verwacht werd. De nog ontbrekende antwoor-
den van Australië, Japan en België kwamen te Ge-
neve nog binnen vóórdat de Raad zijn zitting aan-
ving. Nu had onze vertegenwoordiger in dien Raad,
Mr. Jhr. van Karnebeek, die rapporteur was over
deze kwestie, kunnen vragen om uitstel, aangezien
hij den tijd tot bestudeering als te kort had kun-
nen beschouwen om reeds tot een conclusie te
komen.

Maar zoo deed hij niet. Hij was gereed met zijn
rapport en zijn conclusies en hij kleepte deze zoo
in, dat zij, zonder discussie, grif en eenstemmig
zijn aangenomen door den Volkenbondsråd.

Dit resultaat heeft hij echter niet weten te be-
reiken door elk uitstel overbodig te verklaren en
door in het netelige vraagstuk een eindbeslissing
te nemen, die aller instemming vond, maar wel
door in de conclusies zelf het uitstel op te nemen,
waardoor de definitieve beslissingen voor later be-
waard en de gevoeligheden voor het heden terzijde
gezet zijn. De diplomaat in actie!

Met betrekking van de nieuwe vragenlijst, door
de mandatencommissie opgesteld en door de man-
datarissen in te vullen, hebben verschillende Staten
bedenkingen geopperd. Het wordt nu nuttig
geacht aan de mandaten-commissie te verzoeken
deze aangelegenheid opnieuw in onderzoek te wil-
len nemen. Zoo is besloten.

Met betrekking tot het hooren van petitionari-
sen sprak de rapporteur het vermoeden uit, dat de
Raadsleden, aangezien de meeste antwoorden der
staten-mandatarissen eerst sinds zeer korten tijd in
het bezit van den Raad zijn, nog niet den noodigen
tijd te hunner beschikking hebben gehad voor de
grondige studie, welke dit vraagstuk vereischt. Hij
stelde daarom voor, dit onderwerp eerst in de
Maarzitting van den Raad af te doen. Aldus is be-
sloten.

Ieder denke er 't zijne over. Voorloopig is de
zaak zonder ongelukken beredderd. De mandaten-
commissie heeft haar wensch niet in vervulling
zien gaan, maar kan zich troosten met een: later
misschien. Chamberlain heeft zijn afkeurend oor-
deel niet bevestigd gekregen, maar de zaak blijft
zoals zij was en hij kan zich troosten met een:
zoo zal ze ook wel blijven.

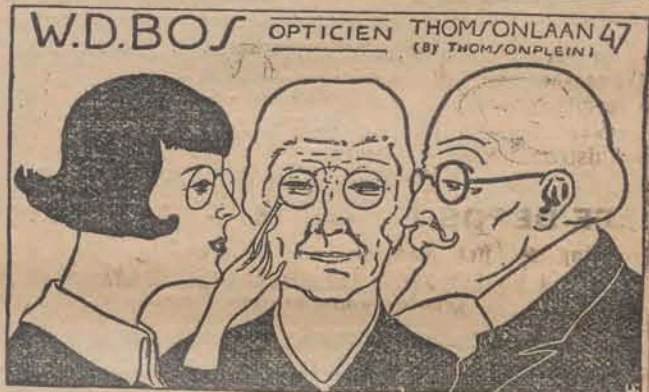
China en den Volkenbond.

De verhouding van China, als lid van den V. B.
tot dien V. B. is een zeer zonderlinge. Welke ver-
houding van China tot de buitenwereld en tot China
zelf is nu geen zeer zonderlinge?

Toen bij de behandeling der opium-aangelegen-
heden in den V. B. de Nederlandsche vertegenwoor-
diger zich verstoutte een in strekking en vorm

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG
TASMANSTRAAT 15 - 's-GRAVENHAGE 5277

SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS geart. 19.— geb. in geh. linnen f 11.50
„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met
goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha priesters als in die
van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend,
van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van
het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
S (N. Rott. Crt.)
Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

EEN DEZER DAGEN ZAL VERSCHIJNEN

ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden
zal slechts bij teekening uitgegeven worden.

Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden
aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobel-
straat 20, Den Haag.

De prijs zal zijn f 4.50.

EEN MOOI EN PRACTISCH
GESCHENK

IS
MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNEN STEMPELBAND
f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

HENNY & Co.

Anna Paulownastraat 62a
DEN HAAG

TEL. { 36910
31144

5381

EFFECTEN
PROLONGATIEN
WISSELZAKEN

dienst in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;
- b. onderwijzer en onderwijzeres bij het M.U.L.O. (vereischte bevoegdheden):
 - 1. hoofdakte en akte wiskunde;
 - 2. hoofdakte en twee der volgende bijakten: Duitsch, Engelsch, teekenen, landbouwkunde, tuinbouwkunde en Fransch;
 - 3. hoofdakte en middelbare Akte A Engelsch of Fransch of Duitsch;
 - 4. hoofdakte en akte middelbaar teekenen);
 - c. leeraar bij het openbaar middelbaar onderwijs in de Nederlandsche taal;
 - d. idem Duitsche taal (volledig bevoegd);
 - e. idem geschiedenis (volledig bevoegd);
 - f. idem ervaren phycicus (doctor of doctorandus wis- en natuurkunde);
 - g. gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
 - h. psychiater bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
 - i. verpleegster voor den dienst der volksgezondheid en voor het krankzinnigenwezen;
 - j. technoloog voor de Zeevisscherij;
 - k. predikant bij de Protestantische Kerken;
 - l. accountants- en adjunct-accountants voor den Gouvernementsaccountantsdienst;
 - m. politiecommissarissen en politie-opzieners bij de Algemeene Politie;
 - n. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst);
 - o. militair apotheker 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname: 2 hoofdonderwijzers.

30. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: a. 2 hoofdonderwijzers; b. 1 hoofdonderwijzeres; c. 1 onderwijzeres.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A.B. (voor de betrekkingen, genoemd onder 10., a t/m m), tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 10., n en o) en tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 20. en 30.).

Rusthuis „EIGEN SFEER”

V. BOETZELAERLAAN 205 DEN HAAG

Opname van rustbehoevenae en herstellende patiënten 5382
Mevr. COELÉ-BOOGAERDT, Gedipl. Verpleegster

- Th. C. Menting, Inspecteur bij de S.S. en Tr.; Mauritsstraat 54, Utrecht.
- H. van den Broeke, Inspecteur bij den P.T.T.-dienst; Van Bleiswijkstraat 44, 's-Gravenhage.
- E. J. Riemens, Ir. 2e kl. bij de S.S. en Tr.; Prins Hendriklaan 42, Overveen bij Haarlem.
- Ontijd, Politieopziener in de res. Midden-Priangan, provincie West-Java; Diergaardesingel 11a, Rotterdam.
- M. Zijlstra, wnd. Commies-redacteur op het assistent-residentiekantoor te Probolinggo; Nieuwe Haagsteeg 5, Rotterdam.
- W. Regtal, Hoofdetachementscommandant bij de Gemeente Politie te Amboina; p/a. J. F. de Hoop, Kleine Drift 51, Hilversum.
- H. C. van Diest, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Hoofdweg 174(II), Amsterdam.
- de Jong, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O., tijdelijk ter beschikking gesteld van den directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel om te worden belast met het geven van onderwijs aan de Cultuurschool te Malang; Segbroeklaan 8, 's-Gravenhage.
- Clarenbach, Ambtenaar 4e kl. (groep II) bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen; 2de Helmersstraat 70, Amsterdam.
- H. Bosch, Inspecteur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; tot 2 Januari 1927: Bad Godesberg, Rolandstraat 6, p/a. J. Rasmers; daarna Palace Hotel, Hilversum.
- de Goedé, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Dierpenveenscheweg 263, Deventer.
- H. Jonkers, tijd. Directeur van de Openb. Mulo-afdeeling der Algemeene Middelbare School te Tondano; p/a. Familie Koppes, 2de Helmersstraat 24, Amsterdam.
- van der Hoeven, Ingenieur 2e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W.; p/a. Ds. C. van der Hoeven, Enkhuizen.
- van Luijk, Controleur 2e kl. bij den P.T.T.-dienst; Banckertstraat 56, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN.

- E. Junod, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.; den heer Kerkhoff, Roermondsplein 30, Arnhem.
- J. Burchartz, Architect bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W.; Van Galenstraat 9, 's-Gravenhage.
- Waten, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.; Avenue Ambrois 33, Nice.
- Wasskarl Medenbach, Generaal-Majoor M.G.D.; p/a. Speijkstraat 101, 's-Gravenhage.

UITZENDING VOOR 'S LANDS DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIË, SURINAME EN CURAÇAO. Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands

Mutatiestaat van 15 tot 22 December.

Nieuwe Leden: Geïntroduceerd door:

- Barghoorn, Groningen, H. W. Mesdagplein. f 5.....
- de Jong Luneau, Velp (Gld.), Beekhuizerlaan f 5.....
- Kruisheer, Oud Generaal-Majoor N.-I. L., Den Haag, Beeklaan 422. f 5.....
- Jonker, Arts, Den Haag, Cornelis Speelmanstraat f 5.....
- de wed. C. Versteegh, Den Haag, Bazarstr. 14. f 5.....
- „de Wajier”, Den Haag, van Limburg Stirumstraat 45. f 5.....
- Nieuwenhuizen, Onder-Directeur N.V. Batavia'sche Volks- en Stadsapothek, Weltevreden, Rijsdijk 9 f 5.....
- Bergen, p. a. onderneming „Hambalang” te Buitenzorg. f 5.....
- Heinsohn, Administrateur Onderng. „Hanna” te Bandung-Balei (S. O. K.) f 12.....
- Pronk, Administrateur Ondern. „Mopoli” te Gowa Simpang (S. O. K.) f 6.....

Nieuwe Begunstigers:

- Maatschappij Kali Tello, Den Haag, Laan van Meerdervoort 16. f 100.
- Cultuurrijen Kali Bakar en Kali Kempit, Den Haag, R. J. Schimmelpennincklaan 3. f 20.

Afschrijven:

- Mr. F. D. L. Gunning, Advocaat en Procureur, Leiden, Nieuwe Rijn 29a.

Adresveranderingen:

- Jonkers, Directeur Mulo, van: Tondano naar: Amsterdam, 2de Helmersstraat 24, p. a. familie Koppes. f 5.
- Kolthoff, van: Onderneming „Kisaran” (S. O. K.) naar: Beverwijk, Wieling Groenelaan. f 5.
- Wigman, Oud Hoofd v. d. Dienst der Posterijen, van: Zutphen, Markt 42, naar: Warnsveld, Pennington Hermina. f 5.
- Hondius van Herwerden, Ass.-Resident m. v., van: Den Haag, Stadhouderslaan 20, naar: Pensionaris Iris te Charnex-Sur-Montreux.
- G. van Heel, Chef van Dienst N.-I.-S., van: Semarang, Sirandaweg, naar: Den Haag, Prins Hendrikstraat 20. f 5.
- Mr. J. H. Halkema, van: Brussel terug, naar: Den Haag, Stadhoudersplein 110.
- J. R. Davijt, thans Hoofd der Amb. school te Malang.
- Mr. H. G. Verhoeff, Ambtenaar bij den Alg. Bestuursdienst in West-Java te Garoet, Villa Dolceweg 4.
- H. van der Mooren, Kapitein der Inf., thans te Fort de Kock.
- J. M. de Waal, thans Commissaris van Politie der 1e kl. te Poerwosari-Solo.
- P. van Werdt, thans Inspecteur van Arbeid der 1ste klasse te Medan.
- Cultuurmaatschappij Tjiomas, Den Haag, van: Mauritskade 3, naar: Parkstraat 14

HUIZE „MARTANELJO” HILVERSUM

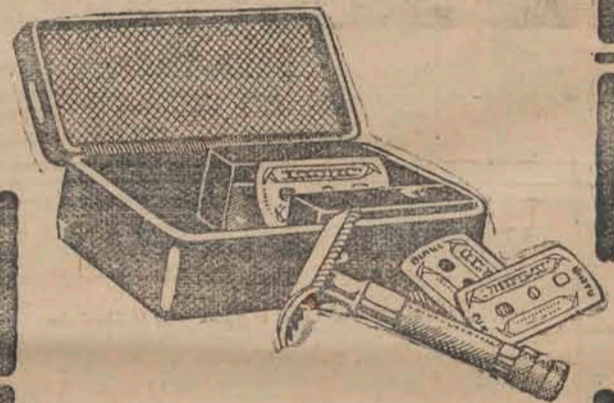
Beschaafd Tehuis voorschoolgaande kinderen. Beperkt aantal kinderen worden opgenomen (ook tijdelijk) in den familiekring. Uitstekende verzorging; toezicht op studie. Inlichtingen verstrekt gaarne:

Direct. H.B.S., 5-jar. curs., Rect. Gymnasium en Lyceum, Directeur Godelinde-school (Middelb. Meisjesschool) e.a. Direct. van Middelb. en Lagere scholen. Aanbevelingen van ouders, voogden enz. — C. van Doorn-Colenbrander. Pred. wed. N.O.I. Sterrelaan 41, Telefoon 2101. 5401

FA. J. L. RICHEL AZN

WESTEINDE 224
TELEPH. 33445

DEN HAAG

QUALITEITS ALLES ONDER GARANTIE!
STAALWAREN

HERDER - GILLETTE - ROTBART

VERSCHENEN:

NOTO SOEROTO

NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „AI-POESTAKA”, en Haag

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a, b-DEN HAAG-TEL. 33472
 STEEDS HET BESTE VOOR DE
RIJSTTAFEL
 JAVA-THEE 5207
 CHINA- EN CEYLON-THEE
 Zeer voordelig - Directe aanvoer

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamewerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Inlichting te richten tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van personen, die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenen verstreken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappelijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkringen en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een Inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Isiam. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den hoofdverteenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jongen beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGABAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50752